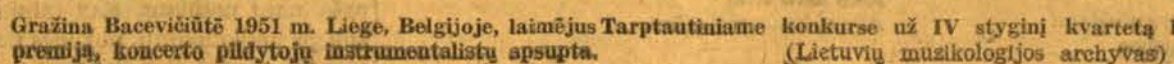

k. brd.

J. ŽILEVIČIUS

Ir 6-8 v. v., katvrt. 6-8 v. vakar.
Seštdienais 11-1 val. popiet.

Jaunimo literatūros konkursas ir jo rezultatas

Pokalbis su jūry komisijos pirm. rašytoju Vincu Ramonu

Jeigu mes dažnai pasikundžiame, jog išeivijoje mums trūksta skaitinių pačiam mažajam skaitytojui, tai dar labiau pasigendame literatūros skirtos jaunimui. Šiai spragai bent kiek užpildyti Bendruomenės švietimo tarybos ir buvo skelbtas Jaunimo literatūros konkursas. Komisija, susidedanti iš Vinco Ramono, pirm. Julijos Švabaitės-Gylienės, sekr. Saulės Jautokaitės, Algimanto Dikinio ir Mykolo Drugos — narių, nutarė pirmosios premijos ne skirti, o antrąją — 500 dolerių paskyrė už apysaką „Mieste nesaugu“. Atplėšus Vėjinės slapyvardžiu pasirašytą voką, paaiškėjo, kad laureatė yra Danutė Brazytė-Bindokienė. Konkurso laimėtoja jau anksčiau yra išleidusi dvi knygas vaikams: „Keturkojis Ugniagesys“ ir „Baltosios pelytės kelionė į mėnulį“. Premijuotoji „Mieste nesaugu“ dabar skirta jau ugtelėjusiam skaitytojui. Šia kryptimi einant toliau, atrodo, kad sekančios Danutės Brazytės-Bindokienės knygos turėtų būti jau novelių rinkinys ar romanas suaugusiems skaitytojui.

Jaunimo literatūros konkurso rezultatų paskelbimo proga kreipėmės į jūry komisijos pirmininką rašytoją Vincą Ramoną su pora klausimų, liečiančių šį konkursą aplamai ir specialiai premijuotąjį rankraštį.

— Kaip vertinate Jaunimo literatūros konkursą prisijusiusius rankraščius? Kiek jų buvo? Ir kuris procentas buvo verti komisijos dėmesio?

— Konkursui buvo atsijusta 10

rankraščių — 5 dramos, 4 romanai ir viena apysaka. Tik apysaka „Mieste neramu“ buvo verta dėmesio. Pačios prasčiausios iš visų atsiųstų veikalų buvo dramos. Jų autoriai, atrodo, galvoja kad veikalas parašytas dialogu, jau yra drama. Toliau, autoriai užmiršo, kad dramos veikalus yra skiriamas vaidinti, todėl autoriai turi atsižvelgti į teatro reikalavimus. Viena drama dramose veikalas veiksmo nedaug, bet į tą veikalą sugrūsti 24 veikėjai. Autoriams vis trūksta tikrovės pajautimo. Čia klaidų labai daug ir nepaprastų. Pvz., vienoje istorinėje dramoje vaizduojamas būsimasis šv. Kazimieras. Jam Vengrijos pasiuntiniai — piršliai atveža karalaitės fotografiją. Istorinėse dramose karaliai elgiasi ir kalba ne „karališkai“, bet kaip Chicago „bučeriai“ ir „dženitoriai“.

Visi konkursui atsiųsti veikalai turėjo būti skirti jaunuomenei. Mes žinom, kad Amerikos lietuvių jaunuomenė dažnai net paprasčiausių žodžių prasmės nesupranta, o konkursui atsiųstuose veikaluose ypač tokių keistų, retai vartojamų žodžių ir provincializmo, kurių prasmės nekonkursu nariai nesupranta. Tur būt, autoriai galvoja, kad jie su tokiais žodžiais turina mūsų lit. kalbą. Dėl to „praturtinimo“ aš šia proga turiu štai ką pasakyti. Visi beletristai ir poetai turėtų įsidėmėti, kad retai vartojami žodžiai literatūros veikalo vertės nepakelia, priešingai — jie literatūrai kenkia. Poezijos ir beletristikos pagrindas — vaizdumai. Kaip aš, skaitytojas, galiu

susidaryti vaizdą, jei aš net žodžio prasmės nežinau? Aš, skaitytojas, kiekvieną beletristikos, o ypač poezijos, žodį turiu ne tik suprasti, bet ir įsivaizduoti, jausmą jausti. Žodis turi būti mano „kraujuje“.

Sutiksim, kad tuos retus žodžius galima būtų išmesti ar pakeisti, bet yra kita nepataisoma bėda. Atsiųstų veikalų kalba — tikras žodžių kratinys. Nežinia kada, kur sakinio galva, kur uodega. Skyryba — tikra bėda. Dauguma konkursu dalyvavusių rašytojų skyrybos ženklus deda, kur pakliuvo, šiaip sau — „iš ausies“.

— Kuo išsiskyrė iš kitų Danutės Brazytės-Bindokienės premijuotasis rankraštis „Mieste nesaugu“?

— Atrodo, kad Danutė Brazytė-Bindokienė geriausiai suprato konkurso skelbėjų norus — parašė apysaką, kuri bus suprantama jaunuomenei, nemačiusiai Lietuvos. Veiksmas vyksta Amerikos didmiestyje, galėtų būti ir Chicagoje. Ir tema aktuali — integracija, jaunuolių kvailiojimai ir t.t. Bijodama demonstracijų, užpuolimų ir kitokių negerovių, viena šeima iš miesto išsikelia į „saugią“ vietą — į užmiestį. Pasirodo, kad ir ten yra panašių negerovių. Mieste ar užmiesty jaunuomenė vis tiek lieka jaunuomenė ir be kvailiojimų neapsieina.

„Mieste neramu“ paskaitoma ne dėl temos naujumo, bet dėl to, kad intriga įdomiai plėtojama ir visa problema gana gerai

Rašytoja Danutė Brazytė - Bindokienė, literatūros konkurso jaunimui laimėtoja.

išsprendžiama.

Dėl to metų aš norėčiau kiek nuvažiuoti į pievas. Literatūros veikalo gerumas visai nepareina nuo temos. Nėra nė gerų, nė prastų temų. Ir „buitinės“ ir „problematinės“ temos yra lygios vertės. Yra tik gabūs rašytojai ir pekeliai, kuriuos spaudos giria ir palaiko jų draugai, nutylėdami veikalų silpnynes. Nepaslapstis, kad visiems įgriso romanai ir apysakos apie tai, kaip mes kentėjome, kaip mes bėgom, kaip mes plaukėm... Bet ar čia temos kaltos? Ne, tik autoriai. Tie jų veikalai — nuobodžiausio plepalai. Tikras rašytojas, ir šitokią „nuvalkiotą“

temą pasiėmęs, gali sukurti įdomų ir vertingą veikalą.

Bet grįžkim prie Danutės. Jos apysakos kalba gana gera, jokių stilistinių prašmatnybių. Nedaug gamtos vaizdų, jie neištesti ir neišpūsti — ne „poetiški“. Matyt, kad autorė žinojo, jog jaunuomenė (ypač vaikai) gamtos aprašymų nemėgsta. Jaunuomenė ieško vieno — „o kas bus toliau?“

Man atrodo, kad ši apysaka bus įdomi ne tik jaunuoliams, bet ir suaugusiems, kurie literatūros veikalui nestato per daug didelių reikalavimų.

Ką veiks astronautai mėnulyje?

Kaip technikinė spauda („Sky and Telescope“, June, 1969) informuoja, liepos 20-sios popietę, sekmadienį, amerikiečių erdvėlaivio Apollo 11-jų mėnulio kapsulė LEM savo plačiai išskėstom kojoms palies mėnulio paviršių. Jai nusileidus, astronautai neskubės iš jos išlipti. Pirmiausia jie paruos kapsulę kilimui atgal į erdvę. Po to trumpai pailsės ir tik tada atidarys kapsulės vožtuvą. Astronautas Neil Armstrong pirmasis išlips iš LEM. Pirmuosius jo žingsnius mėnulyje galėsime matyti televizijos aparatų pagalba. Armstrong pirmiausia prisems pilną maišelį mėnulio žemių ir perduos jį astronautui Edwin E. Aldrin, Jr., dar tebesančiam kapsulėje. Taip bus daroma dėl saugumo. Jeigu kas netikėtai atsitiktų, ir astronautai staugai turėtų nutraukti savo misiją, tai bent nedidelį maišelį mėnulio žemės galėtų namo parvežti.

Po to Aldrin išlips iš kapsulės, ir abu astronautai vaikščios aplink ją, nenutoldami toliau, kaip 100 pėdų. Jie fotografuos aplinką ir perduos vaizdus į žemės tele-

vizijos priimtuvus. Taip pat jie įrengs ten radijo siųstuvą ir seismometrą, išdėstys visą reikalingą specialią reflektorių, kad atmuštų laserio signalus iš žemės, ir išskleis plonus aliuminijaus lakštus, kuriuos vėliau sulankstys ir pargabens atgal žemėn, kur jie bus tyrinėjami, nustatant saulės radiacijos efektus. Be to astronautai pririnks dar daugiau mėnulio žemės bei akmenų.

Taip besidarbuodami, jie praleis ten apie 3 valandas. Tada grįš į LEM ir, keletą valandų joje pailsėję, iššaus kapsulę orbiton, kur ji susijungs su 70 mylių aukštyje skriejančiu Apollo 11-ju. Erdvėlaivyje jų lauks astronautas Michael Collins. Paleidę tuščią LEM aplink saulę, visi trys grįš atgal į žemę.

Jei viskas gerai seksis, po maždaug 4 ar 6 mėnesių į mėnulį bus paleistas Apollo 12-sis su astronautais Charles Conrad, Jr., Richard F. Gordon, Jr., ir Alan L. Bean. Jie ant mėnulio paviršiaus praleis daugiau kaip penkias valandas.

A. R.

*

• Jaunųjų poezijos antologiją

leidžia „Ateities“ leidykla. Antologijoje sutelkta 10 išeivijos jaunųjų poetų, pastaraisiais metais labiausiai pasireikusių moksleivių bei studentų periodikoje ir kitur. Antologijoje tilps šimtinė eilėraščių. Tai bus pačios jauniausios mūsų poetų kartos balsas.

●

Grażina Irena Bacevičiūtė

(Atkelta iš 2 psl.)

javo ten pat konservatorijoje, pakeltas į profesorius. 1927 m. jam grįžus Lietuvon, paskirtas Kauno muzikos mokyklos mokytoju. Neišmokęs jam nustatytu laiku lietuvių kalbos ir dėl to sumažinus pamokų skaičių, jis pradėjo groti Valstybinės operos orkestre. Teatrui dir. A. Olekos-Zilinsko raginamas, parašė operą, kuriai libretą pagal Adomo Mickevičiaus „poemos „Gražinos“ temą“ parengė Kazys Inčūra. Operos premiera įvyko 1933 m. vasario 16 d. Opera plačiosios visuomenės buvo sutikta su entuziazmu. Bet muzikos veiksniai visą laiką buvo nusiteikę prieš J. Karnavičių. Po tokio ne eilinio operos pasisekimo, muzikai kibo iš peties į kritikuoti, įrodinėdami, kad ji nėra lietuviška, nors joje buvo pavartota net 40 liaudies melodijų. Pasidarė du frontai: visuomenė, girdėdama lietuviškas melodijas operoje, kompozitorių kėlė į padanges, kritikai iš kailio nėrėsi, terasdami ko mažiausiai teigiamų. Operos nematęs ir negirdėjęs iš spaudoje paskelbtos kritikos kiekvienas galėjo susidaryti gana neigiamą įspūdį. 1931 m. buvo baigta ir pateikta Valstybiniam teatrui komp. Vytauto Bacevičiaus opera „Vaidilutė“. Ir ji buvo nepriimta neva dėl per daug modernios muzikos.

J. Karnavičius visa tai labai pergyveno, stengdamasis to neparodyti savo priešams, su jais palaikydamas pokalbius ir kt. Jis buvo pas žymųjį rusų kompoz. N. Rimskį - Korsakovą baigęs kompoziciją, žinojo savo vertę. Buvo parašęs nemažai stambių kūrinių, net už styginių kvartetą pirmą premiją varžybose laimėjęs, nemažai jo veikalų buvo spausdinti. Be to, 1908 m. smuikui su fortepijonu lietuviškos liaudies melodijos „Siuntė mane motinėle“ išvystytas kūrinėlis turėjęs gana didelį pasisekimą koncertuose. Simfoniniam orkestrui buvo sukūręs „Lietuvišką rapsodiją“ ir „Lietuvišką fantaziją“. Žodžiu,

grįžo Lietuvon netuščiomis rankomis. Bet tokio muzikos žmonių priešiško sutiktas (ne visų) buvo jau taipgi pasirengęs aplėisti Lietuvą. Tik artimieji draugai, jo samanytą patyrę, stengėsi kompozitorių nuo to atkalbėti. Įsikio čia net švietimo ministerija ir pats Prezidentas. Ir Karnavičiui vėl buvo suteikta bent pakankamas pamokų skaičius konservatorijoje. Niekas jam negalėjo priekaištauti ir dėl lietuvių kalbos, nes ir ją gerai išmoko. Parašė dar ir antrą operą „Radvilą Perkūną“. Visą širdimi pamilo Lietu-

vos muziką ir daug jos sukūrė. Ir buvo palaidotas jau kaip žymus Lietuvos kompozitorius.

O čia dar vienas paskutiniųjų dienų įvykis, rodąs kaip mes „sugebame“ vertinti naują ir netikėtai pasirodantį saviškį menininką, svetimosiosios jau išgarsėjusį, bet su savaisiais neturėjusio progos susitikti. Čia tad pateikiamas trumpas vaizdelis.

Lentvarėje (Lietuvoje) gyvenusią lietuvių žilių šeimą karo audros ir okupacijos nubloškė Lenkijon drauge su jaunute dukrele Teresėle. Lenkijoje ji lankė mokyklą, baigė ten, kaip solistė, konservatoriją. Mokslus baigus pradėjo dalyvauti viešose koncertuose, džiaugdamosi nemažu

pasisekimu. Suprantama, visa tai vyko Lenkijos miestuose. 1960 m. V. Vokietijoje skelbtame J. S. Bach'o kūrinių konkurse ji laimėjo pirmą vietą. Po to Teresė buvo pakviesta Dortmund vokiečių operon. Greit buvo priimta nuolatine soliste Diusseldorfo operon. Spauda jos balsinę medžiagą, muzikalumą ir vaidybą aukštai vertino, visa tai plačiai išgarsino jos vardą TERESA ZYLIS-GARA. Netrukus, solistė, kaip viešnia buvo pakviesta atlikti pagrindinius vaidmenis šių miestų operų teatruose: Londono, Paryžiaus, Madrido, Mexico City ir kitų. Spauda vis plačiau vertino solistę. 1968 m. pakvičiama Herbert von Karajan atlikti Elvyros vaidmenį Mozarto op. „Don Gio vanni“ Salzburgo muzikos festivalyje. Kai ten susilaukė ypatingai gerų įvertinimų, ji angažuojama tą patį vaidmenį atlikti San Francisco ir N. Yorko Metropolitan, kur pakvičiama dainuoti ir sekančiam sezonui. Kaip matome iš šios trumpos T. Žilytės, kaip operos dainininkės, puikios karjeros apžvalgės, jog solistė yra įkopusi į labai aukštą viršūnę. Mums tik beliktų ją, kaip savo tautietę, tik pasididžiuoti.

Tuo tarpu kai ji Vokietijoje plačiai garsėjo, ir spaudoje muzikinė kritika ją kėlė, lietuviai, gyvenę Vokietijoje, su ja neužmezgė jokio ryšio, nors pati pavardė rodė jos tautybę. Tik Stuttgarte tais laikais dirbęs vietinėje operoje komp. Darius Lapinskas su dainininke susipažino, solistė nepaprastai apsidžiaugė galinti lietuviškai pasikalbėti su lietuviu kompozitorium. Kai ji atvyko dainuoti į JAV, būrelis lietuvių po vaidinimo vieną vakarą aplankė ją ir ištikino solistės nuo širdžių nudžiugimui lietuviams lankytėjais. Ji, girdi, pirmą kartą čia sutinkanti lietuvių ir apgailestaujanti, kad iki šiol neturėjusi progos su jais pabendrauti, lietuviams pakoncertuoti. Nupasakojta proga ir savo biografiją, kalbėdama laisvai lietuviškai, nes jos motina mirdama jai pasakiusi: „Teresėlė, nepamiršk, kad esi lietuviatė ir tokia pasilik visą gyvenimą.“ Šitai pasakojo solistė susijaudinusi.

Po to ji buvo pakviesta atlikti programą praeitą rudenį planuotame didžiuliam „Margučio“ koncerte „Auditorium Theatre“ Chicagoje. Su džiaugsmu solistė sutiko dainuoti savo tautiečių tarpe. Bet štai atsirado „Pilypų iš kanapių“, kurie neprašė nieko pradžioje rašyti nei šokių, nei tokių laiškų Metropolitan operos administracijon ir pačiai solistei, „domėdamiesi“ neva solistės kilme ir kt. Dėl tokio „herojiško“ lietuvių elgesio solistės agentas griežtai pasisakė prieš solistės dalyvavimą „Margučio“ koncerte. Taip arti turėta, prie lietuviškos širdies besiliejančią aukšto lygio solistę „Pilypo žingeidumas“ visį kai nuo lietuvių nustumė svetimųjų glėbį, kai tuo tarpu svetimieji panašiuose dalykuose sugėba čia pat iš po rankos daug ką „nusišavinti“.

Matyti tam „Pilypui“ sukėlė noro kur nereik „pasizvalgyti“ pasikalbėjimai su soliste, tilpė amerikiečių spaudoje, kur ji vadinama lenke. Kas žino JAV imigracijos įstatymus tautiniais klausimais ir kas pažįsta lenkų sovietizmą, tas panašius laiškus, kur visai ne jo reikalingas, nerašinė. (Lietuviatė ir tokia pasilik visą gy-

Grażina Bacevičiūtė 1951 m. Liege, Belgijoje, koncerto metu. (Lietuvių muzikologijos archyvas)

venimą.“ Šitai pasakojo solistė žygių gauti tu „Pilypų“ laiškų fotostatus. Z.)

tuvų muzikos archyvas padarė žygių gauti tu „Pilypų“ laiškų fotostatus. Z.)

Grażina išplaukia į plačiuosius vandenis

Grįžtant prie Gražinos Bacevičiūtės, reikia stabtelėti prie Gražinos gimimo metų, kurie sukėlė spaudoje tam tikrų neaiškumų. Kai ji pradėjo viešumon iškilti visur jos gimimo metai buvo nurodomi 1913. Tačiau Kaune leistojie lietuviškojoje Enciklopedijoje ir dabar Bostone išleistoje Lietuvių Enciklopedijoje nurodoma 1909 m. (Bostoniškė, matyt, pasinaudojo kauniškės žiniomis.) Kauniškėje L. Enciklopedijoje redaktorius buvo V. Žadeika, kuris labai kruopščiai rinko muzikologijos žinias. Gražinos atveju jas bus gavęs iš tėvo V. Bacevičiaus, tada dirbusio muzikinį darbą Kaune. Iš tėvo gautos ir visų kitų jo vaikų gimimo datos ir bio grafiniai bruožai. Be to, 1953 m., redaguodamas Lietuvių Enciklopedijos Lituanistikos muzikos skyrių, kreipiausi į Gražinos brolį Kestutį, prašydamas jo biografijos. Jis irgi parašė, kaip ir lietuviškose enciklopedijose pažymėta. Todėl dėl gimimo metų tik-

rumo abejonių nekyla. Kodėl pati solistė pasijaunino? Gali būti tik viena priežastis: pasidaryti kelesiais metais jaunesne yra dažnai moterų „silpnybė“, ypač kai Gražina pagal savo metus atrodė labai jauna. Karo metais žuvus daugelio žmonių dokumentams, Bacevičiūtė imant užsieninį pasą, buvo gera proga pasijauninti.

*

Paryžius Gražinai buvo tarsi vartai į muzikinį pasaulį. Dar 1933 m. ji laimi tarptautiniame kompozitorių konkurse pirmą premiją už kvintetą pučiamiesiems instrumentams. Tai buvo pirmas jos laimėjimas. Po šio konkurso, ji pasileidžia koncertinei kelionei su smuiko koncertais po Pietinę Prancūziją, Ispaniją, Italiją. Grįžusi Lenkijon, su koncertais apvažinėja didžiuosius miestus.

Cia šalia įvairių kompozitorių groja nemažai ir savo kūrinių, visus stebindama savo neeiline virtuozine smuiko technika, visur kritikuojama, kaip smuikininkė ir kompozitorė, aukštai vertinama. Trumpai, lyg poilsui, sustoja Lodzės konservatorijoje profesoriauti. Po kelių savičių surengia Varšuvoje pirmą autorinį savo kūrybos koncertą, kurį puikiai ivertina sostinės kritika. 1934 m. pabaigoje vėl grįžta keletai mėnesių pasitobulinti Paryžiun. O sekančiais metais dalyvauja Varšuvos tarptautinėse smuikininkų lenkų smuikininko - kompozitoriaus H. Wieniawskio vardo varžybose. Tarp dalyvavusių ten 22 smuikininkų G. Bacevičiūtė laimėjo pagyrimo diplomą. Tais pat metais dar laimi premiją varžybose už Trio oboju, smuikui ir violončelei. O sekančiais 1936 metais išteka už medicinos daktaro A. Biernackio. Jis mirė 1963 m., po karo buvo profesorius ir sekretorius Lenkijos Medicinos mokslo akademijos, buvo aukštos kultūros asmenybė, puikus pianistas. Šeimos laime įjėdus susilaukė dukters Alinos, kuri yra baigusi Varšuvos Meno akademiją.

(Bus daugiau)

Grażina Bacevičiūtė 1956 m. Indijoje lenkų meno kultūrinėje delegacijoje oficialaus sutikimo metu. Kompozitorė matoma prieky kairėje. (Lietuvių muzikologijos archyvas)

Susitikimai su Vincu Krėve

Atsiminimai, 15 metų nuo rašytojo mirties praėjus

V. KAVALIONAS

Su V. Krėve susitikau labai anksti. Įstojęs į Alytaus gimnaziją, rėdau nemaža mokinių, kilusių nuo Liškiavos, Merkinės, Pūnių ir kitų vietovių, įamžintų jo kūryboje. Vėliau mano klasėje buvo vienas mokinių, kilęs iš Krėvės kaimo — Subartonių.

Ypač daug Dainavos šalies apylinkių jaunimo buvo bendraturbių, didžiuliam kambary, kuriame kartais mūsų būdavo apie 20. Čia net ir pirmųjų klasių mokiniai dažnai kalbėdavo apie Krėvę, ką jie buvo girdę iš savo apylinkės žmonių — tėvų, kaimynų ar pažįstamų, o jo "Dainavos šalies senų žmonių padavimai" — jo iš rankų į rankas. Jiems "Padavimų" pasaulis buvo pažįstamas, artimas ir savas, kilęs iš tebegyvų žmonių pasakojimų ir susijęs su jų gimtųjų apylinkių vietovėmis. Čia ir Gilšės ežeras, ir Liškiavos pilies griuvėsiai, ir Merkinės bei piliakalnių gyva ir nenutrūkstanti grandis susijungdavo su praeitimi.

Baigęs gimnaziją ir įstojęs į humanitarinių mokslų fakultetą, su Krėve susitikau tiesiogiai — dekanas įstaigą ir auditoriją, kur turėjau išlaikyti du jo skaitomus kursus: visuotinę ir naująją lenkų literatūrą.

Krėvės paskaitų klausyti būdavo lengva: kalbėdavo jis sklandžiai, dažnai atmintinai cituodamas skaitomo kurso rašytojų kūrinį ištraukias ir stebindamas savo atmintimi bei literatūrine erudicija. Kas kita būdavo, kai reikėdavo laikyti egzaminus — pro Krėvę pigiai nepralįsi.

Laikome, atmenu, visuotinės literatūros egzaminus. Atėjęs prie auditorijos, kurioje bus egzaminuojama, randu gerą pluoštą studentų. Visi susirūpinę — Krėvė atėjęs į auditoriją piktas. Laukiame, nežinodami, kada prasivers durys ir kurį pašauks.

Pagaliau išsiskauia vieną. Nutylėme ir klausome — bene išgirsime ko ir kaip klausia. Tačiau pro uždarius duris — jokio garso. Dar kelios minutės ir egzaminuojamasis išeina. Atrodo lyg per greitai.

— Ar išlaikė? — klausiamo.
— Išlaikiau patenkinamai, bet pažymio neėmiau, — atsako i-raudęs kolega ir išskuba namo.
Po valandėlės Krėvė išsiskauia kitą, kuris taip pat greitai išeina ir pasisako pažymio neėmęs — norįs laikyti gerai arba labai gerai.

Ir vėl durys prasiveria. Dabar išgirstu savo pavardę. Einu ir galvoju, kad būsiu patenkintas ir trejetuku. Kad tik išlaikyti! Atsisėdu. Krėvė pradeda klausinėti. Įsileidžiamie literatūrinės srovės. Kai užkliudome romantizmą, Krėvė sako:

— Vairgautui tai visi romantikai. Jam ir Maironis romantikas, ir jis pats romantikas...

Pagaliau paklausia: kokia yra literatūrinės srovės žymė? Kai niekas neklausia, rodo, viską žina, viskas aišku. Bėda tik tada, kai reikia atsakyti, ypač kai klausimas netikėtas. O apie tai niekad nebuvau ir pagalvojęs. Tačiau paklaustas ilgai galvoti negali.

— Stilus — sakau.
— Ne, — trumpai sako Krėvė.
— Pasaulėžiūra, — vėl skubu.
— Ne, — vėl nesutinka Krėvė, ir pats pasako: — Siužeto traktavimas.

Tyliu, į ginčus nesileidžiu, nors ir atrodo, kad nuo pasaulėžiūros pareina ir stilus, ir siužeto traktavimas.

— Šiandien jau du pavariau, — sako Krėvė po valandėlės.
Niekas nesakau. Man jau aišku — aš būsiu trečias. Tik viskas nušvinta, kai jis pasako: — Duok knygutę.

Išeinu iš auditorijos. Karidoriuje laukiantiems kolegoms pasisakau išlaikęs, žinoma, nepamiršęs papasakoti ir apie du pirmuosius, kurie sakęsi trejetuku nebuvę patenkinti ir knygutę pasirašyti nedavę.

Laikant naujosios lenkų literatūros egzaminus, Krėvė į auditoriją įsileisdavo vieną po kito tris studentus. Vienas atsakinėja, o kiti du ruošiasi kalbėti klausimais, kurie jiems dūti, vos tik įėjus į auditoriją. Prieš mane egzaminuojamas studentas, matyt, ne per stiprus buvęs kalbėti duotu klausimu, mėgino Krėvę apgauti. Jis, tikėdamasis, kad Krėvė, kol išgaminuos du studentus, užmirš, apie ką jam liepė pagalvoti, duotąjį klausimą pakeitė jam geriau žinomą.

Tačiau apgavystė nepavyko. Krėvė, vos tik pradėjęs klausinėti, gerokai pyktelėjęs sako:

— Aik tamista namo, pasiimk Dziady, perskaityk ir tada ateisi laikyt egzaminų.

Bestudijuojant vis atėdavo mintis įsteigti draugiją, kuri sujungtų visus studentus džukus. Kartą, užėjęs pas keletą drauge gyvenančių kolegų, šią mintį pasakiau ir kitiems.

— Steigiam! — entuziastiškai pritaria visi.

Tačiau jaučiame, kad tuo reikalu pirmiausia reikėtų pasitarti su Krėve. Visi siūnia mane:

— Tu šią mintį iškelėi, — sako, — tu geriausiai galėsi ją ir referuoti. Be to, tu humanitaras ir geriau Krėvę pažįsti.

— Einu. Patykojės, kai tik Krėvė išėjo iš profesorių kambario, pasivėję jį jau prie pat laiptų, einančių žemyn, atspiraus ir pasakojau, kad norime įsteigti džukų studentų draugiją, kuri suburtų visus studentus džukus ir kuri rūpintųsi Džukijos kultūros reikalais. Krėvė stovi ir klausia. O kai aš baigiu:

— Ir pragaras gerai, norais padavotas, — sako jis ir kaip niekur nieko nueina laiptais žemyn.

Nesmagu. Atrodo, kad Krėvė

delio namo, susigūžusio Vytauto Parko papėdėje, pasuku skambutį ir laukiu. Durs atsidaro — įsileidžia pats Krėvė. Stovi jis vienmarškinis, rankoje laiko plunksnakotį. Atrodo, kad nepatenkintas, jog užėjau ir jį trukdau. Ir aš pats jaučiuosi nusikaltęs — gal ką nors svarbaus rašė — kūrė?

Pagaliau pasakau, kad atėjau su Džukų studentų draugijos įstatų projektu, ir prašau jį juos peržiūrėti. Krėvė nurodo profesoriu, universiteto senato paskirtą studentų draugijų įstatymus tvirtinti, ir pataria eiti pas jį. Iš Krėvės buto išeinu džiaugdamasis, kad šiuo kartu nepajutau jo neigiamą centrą. Užsėdėję draugijoje jam padovanotą kepuraitę, apsuptas iš visų pusių vyrų ir mergaičių, nesustodavo gyvai kalbėjęs ir juokavęs. Kai mėgindavom kalbėti džiūkiškai, kartais kai kurie ir nukalbėdavom. Tada Krėvė, vis gėrindamas šypsodamas, taisydavo ir mūsų žodžius, ir jų kirčiavimą.

Ir kai, pobūviui baigiantis, jį išlydėdavom, jis dar ilgai badavo su mumis — jį vis, rodo, girdėdavom ir matydavom.

Kai vėliau, keliaudamas, aplankiau Punią, Merkinę, Liškiavą, kai pravažiavau pro Pivašiūnus ir Gilšės ežerą, rodo, vėl sutikau Krėvę — Džukijos peizažas ir jo dvasia tokia artima jo kūrybos pasaulio peizažui ir jo dvasiai.

Sutinki Krėvę ir šiandien, penkiolikai metų nuo jo mirties praėjus. Sutinki jį ir jo Dainavos šalies padavimuose, ir Šarūne, ir Raganiuje, ir pagaliau Dangaus ir žemės sūnuose.

Poetai ir rašytojai nemiršta. Jie, nenustodami būti, rodo, telpa į patalpas ir tolumas. Jaučiame — ir Krėvė vis tebėra su mumis.

Valome kilimus ir baldus. Plauname ir vaškuojame visų rūšių grindis. J. BUBNYS — Tel. RE 7-5168

APDRAUDŲ AGENTŲRA. Namų, gyvenamųjų, automobilių, sveikatos, turtinio. Patogios išmokėtinės sąlygos. J. BACEVIČIUS 6455 So. Kedzie Ave., PR 8-2233

MOVING. SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna apdrauda. 2047 W. 67th Place — WA 5-8063

FRANK'S TV and RADIO, INC. 3240 SO. HALSTED STREET. Telef. — CA 5-7252. DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIIZIJOS RADIO STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS SPALVOTOS TELEVIIZIJOS APARATAI

Kas tik turi gerą skonį. Visą perka pas Lieponį! LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI FURNITURE CENTER, INC. Marquette Pk., 6211 So. Western PR 8-5875 J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitoms dienoms nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais uždaryta.

MOVING. J. NAUJOKAITIS. Apdraustas perkraustymas ilgu metų patyrimas. WA 5-9209 Chicago, Illinois

Vincas Krėvės antkapis Philadelphiaje. Nuotr. Edm. Jakaičio

delio namo, susigūžusio Vytauto Parko papėdėje, pasuku skambutį ir laukiu. Durs atsidaro — įsileidžia pats Krėvė. Stovi jis vienmarškinis, rankoje laiko plunksnakotį. Atrodo, kad nepatenkintas, jog užėjau ir jį trukdau. Ir aš pats jaučiuosi nusikaltęs — gal ką nors svarbaus rašė — kūrė?

Pagaliau pasakau, kad atėjau su Džukų studentų draugijos įstatų projektu, ir prašau jį juos peržiūrėti. Krėvė nurodo profesoriu, universiteto senato paskirtą studentų draugijų įstatymus tvirtinti, ir pataria eiti pas jį. Iš Krėvės buto išeinu džiaugdamasis, kad šiuo kartu nepajutau jo neigiamą centrą. Užsėdėję draugijoje jam padovanotą kepuraitę, apsuptas iš visų pusių vyrų ir mergaičių, nesustodavo gyvai kalbėjęs ir juokavęs. Kai mėgindavom kalbėti džiūkiškai, kartais kai kurie ir nukalbėdavom. Tada Krėvė, vis gėrindamas šypsodamas, taisydavo ir mūsų žodžius, ir jų kirčiavimą.

Ir kai, pobūviui baigiantis, jį išlydėdavom, jis dar ilgai badavo su mumis — jį vis, rodo, girdėdavom ir matydavom.

Kai vėliau, keliaudamas, aplankiau Punią, Merkinę, Liškiavą, kai pravažiavau pro Pivašiūnus ir Gilšės ežerą, rodo, vėl sutikau Krėvę — Džukijos peizažas ir jo dvasia tokia artima jo kūrybos pasaulio peizažui ir jo dvasiai.

Sutinki Krėvę ir šiandien, penkiolikai metų nuo jo mirties praėjus. Sutinki jį ir jo Dainavos šalies padavimuose, ir Šarūne, ir Raganiuje, ir pagaliau Dangaus ir žemės sūnuose.

Poetai ir rašytojai nemiršta. Jie, nenustodami būti, rodo, telpa į patalpas ir tolumas. Jaučiame — ir Krėvė vis tebėra su mumis.

Valome kilimus ir baldus. Plauname ir vaškuojame visų rūšių grindis. J. BUBNYS — Tel. RE 7-5168

APDRAUDŲ AGENTŲRA. Namų, gyvenamųjų, automobilių, sveikatos, turtinio. Patogios išmokėtinės sąlygos. J. BACEVIČIUS 6455 So. Kedzie Ave., PR 8-2233

MOVING. SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna apdrauda. 2047 W. 67th Place — WA 5-8063

FRANK'S TV and RADIO, INC. 3240 SO. HALSTED STREET. Telef. — CA 5-7252. DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIIZIJOS RADIO STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS SPALVOTOS TELEVIIZIJOS APARATAI

Kas tik turi gerą skonį. Visą perka pas Lieponį! LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI FURNITURE CENTER, INC. Marquette Pk., 6211 So. Western PR 8-5875 J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitoms dienoms nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais uždaryta.

MOVING. J. NAUJOKAITIS. Apdraustas perkraustymas ilgu metų patyrimas. WA 5-9209 Chicago, Illinois

Nauji leidiniai

• AIDAI, 1969 m. gegužės mėn. Nr. 5. Mėnesinis kultūros žurnalas. Redaguoja Juozas Girnius, 27 Juliette St., Boston, Mas. 02122. Leidžia lietuviai pranciškonai. Administruoja T. Benvenutas Ramanauskas, OFM, 680 Bushwic Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. Metinė prenumerata 7.00 dol.

Pagrindinis šio "Aidų" numerio akcentas yra Antano Paškaus net keliolika puslapių užklojęs straipsnis "Teilhardo Dievas". Straipsnio autorius polemizuoja su ankščiau apie Teilhard de Chardin žurnale rašiusiu Antanu Maceina. Juodviejų abiejų šios problemos gvildinimu reikia čia tik pasidžiaugti. Mat, lig šiol mūsųose raštai ir pokalbiai Chardinio teologinėmis bei filosofinėmis temomis buvo daugiau vien informacinio, laikraštinio pobūdžio. Dabar A. Maceinas ir A. Paškaus straipsniai šią idėmą 20 amžiaus temą ir lietuviškuosiuose puslapiuose kilstelėjo iki rimto akademinio lygio.

O po to rimtumo atsikvėpimui duota ir puslapis naujų Antano Gustaičio satyrų. Jis, kaip ir visada, randa iš ko mūsųose pasijuokti. Ir moka pasijuokti, nepasitenkindamas vien tik satyrišku kikinimu, bet ir atrinkdamas juokui olimpiškąjį žodį.

Vladas Jakubėnas rašo apie šiemetinę mūsų operą, Gaidelio ir Santvaro "Daną". Rašo atsargiai, akademiškai, nieko nekeldamas į padanges, bet ir nenuvertindamas, viską sumuojant, priedamas gana teigiamų išvadų. Tačiau jį kai kurias Vlado Jakubėno straipsnio vietas reikia vis dėlto čia atkreipti skaitytojo dėmesį. "Danos" recenzija pradeda tokia sakiniu: "Čikagos Lietuvių opera perėitą mėnesį pastatė pirmą originalią Amerikoje parašytą operą, kurios kūrėjai tiek muzikos, tiek paties siužeto bei libreto, yra naujieji ateiviai". Tame pačiame puslapyje recenzijos autorius dar prideda: "Vis dėl-

to svarbiausia priežastis, dėl kurios buvo pasiryžta "Daną" statyti buvo moralinė pareiga parodyti mūsų visuomenei vienintelį naujosios emigracijos laikotarpį parašytą tos rūšies veikalą". Dėl šių abiejų citatų čia ir norisi paklausti: ar tikrai pirmą ir vienintelį? Argi Vladas Jakubėnas būtų užmiršęs Dariaus Lapinsko "Lokį" ir "Marą"? Pirmasis, kaip opera, buvo pastatytas Chicagoje Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso metu 1966 metais. Antrasis, kaip opera, buvo Chicagoje pastatytas Kultūros kongreso dienomis 1967 metais. Ir "Lokio" ir "Maro" spektakliai turėjo visus operinius elementus. Tad ir neaišku, kuriuo kriterijumu remdamasis Vladas Jakubėnas nelaiko nei "Lokio" nei "Maro" operomis? Gal dėl to, kad jos, palyginti su "Dana", yra kur kas trumpesnės? Bet juokinga būtų laiką čia laikyti apsprendžiančiu veiksmu. Juk kiek gi daug pasauliniame repertuare yra trumpų vienaveiksnių operų, nenuėinančių nuo scenos. Yra, sakysim, štai Wagnerio net daugiau kaip šešias valandas klausoma opera "Goetterdaemmerung", bet yra, kaip ir "Lokys" ar "Maras", vos koncertinio vakaro laiką abi drauge užpildančios operos Mascagni "Cavaleria Rusticana" ir Leoncavallo "Pajacai". Tačiau dėl pastarųjų trumpumo jokia muzikinė literatūra dar nepasišlovė jų nelaikyti operomis.

"Danos" recenzentas "Aiduose", be kita ko, laiko ją dar pirmąja naujųjų ateivių opera kompozitoriaus ir libretisto prasme. Bet lig šiol niekas net ir nebuvo galvojęs, kad "Lokio" ir "Maro" kompozitorius ir libretistai būtų jau senieji ateiviai. Šiaip ar taip kalbėtume, jeigu jau reikia chronologinės eilės, tai visais Vlado Jakubėno atžvilgiais pirmoji čia opera buvo "Lokys", antroji — "Maras" ir trečioji — "Dana". Bet tai yra smulkmena, nesgi ne chronologinė eilė nustato operų

vertę. Tačiau teisybė vis dėlto negali būti apėinama, kalbant ir apie "gimimo metrikus", kad nebūtų kada nors muzikos archyvai klaidinami.

Bet skaitytojas taip ir palieka nežinioje, neatsakant, kodėl prof. Vladas Jakubėnas, pats būdamas kompozitorius ir muzikos pedagogas, "Aiduose" taip nematantčiai užsimerkė prieš jaunesnį savo profesijos kolegą? Atsakymo ieškant, noroms nenoroms galvon lenda liūdnai faktai, suminėti prof. J. Zilevičiaus, rašant šios dienos Kultūrinio Draugo puslapiuose apie Gražiną Bacevičiūtę.

Visa kita naujo "Aidų" numerio medžiaga yra taipgi įvairiopai įdomi. Dr. P. Reklaitis rašo apie italų dailininką Palloni, tapusį freskas Lietuvoje 17 amžiuje. Leonardas Dargis informuoja apie naująją ekonomiką ir jos kūrėją Keynes. Žemaičiai čia galės didžiulius savo tvoromis, kurias su entografo pastabumu aprašo Aleksandras Pakalniškis. Net 10 psl. gale skirta apžvalginei daliai. Numeris iliustruotas daugiausia dail. A. Dargio darbais.

• Literatūros, meno ir mokslo 1968 m. premijos nesenai paskirstytos okup. Lietuvoje. Jas gavo: poetas Justinas Marcinkevičius už poemą — dramą "Mindaugas", rašyto J. Paukštelis už romanų trilogiją "Jaunystė", "Netekę saulele", "Čia mūsų namai", St. Ratkevičius už režisūrinius darbus, H. Vancevičius už "Mindaugo" pastatymą, D. Banionis už darbus teatro srityje, P. R. Verbyla už kino darbus. Premijuota ir "Vilniaus miesto istorija" (parašė J. Jurginis, V. Merkys ir A. Tautavičius), "Lietuvių literatūros istorija", "Lietuvių entografijos bruožai". Už muzikinius dalykus premijas gavo: J. Ciurlionytė, A. Bražinskis, V. Laurušis ir V. Paltanavičius. Iš dailininkų premijuoti: skulpt. R. Antinis ir A. Kučas. Drauge buvo premijuoti ir svarbiausieji technikos, tikslųjų, gamtos ir žemės ūkio mokslų darbai.

LITUANUS ŽURNALAS, MINEDAMAS 15 METŲ SUKAKTĮ, SKELBIA JUBILIEJINĮ VAJŲ — SU YPATINGOM DOVANOM.

Jau penkiolikti metai, kai Litanus, leidžiamas anglų kalba, atlieka laisvųjų lietuvių šauklio pareigas 97 pasaulio šalyse — tiek valstybių jis paštu pasiekia keturis kartus metuose. Penkiolikos metų sukakties proga, esame ir būsimi Litanus skaitytojai, atsuntę 5 dol. čekį, kviečiami dovanai atsūsti šampano bonką. Čekius rašykite LITUANUS vardu, P. O. Box 9318, Chicago, Ill. 60690. Gavę iš Jūsų pratestą ar visai naują prenumeratą, tuoj pasiusime šampano kortelę, kurią nemokamai iškelisite į šampaną vienoje iš devynių, kortelėje pažymėtų, didžiųjų Kane Beverage krautuvų Chicagoje. Dovaną atsūlimi su kortele asmeniškai.

Šis nepaprastas LITUANUS vėjus baigiasi rugsėjo 1 d. — Darbo Dienos šventėje. Visais klausimais prašome skambinti Chicago telefonu 434-0706, Jonui Kučėnui, LITUANUS reikalų vedėjui.

Šia proga dėkojame Kane Beverage krautuvėms už dovanotą šampaną.

Chicago Savings and Loan Association

5¹/₄% Certifikatų sąskaitos

Certifikatai išduodami tūkstantinėmis. Mažiausiai turi būti \$8000. Pelnas mokamas kas šeši mėnesiai.

4³/₄% Ant visų knygelių sąskaitų

NUOSIMČIAI PRISKAITOMI KAS DIENĄ, ISMOKAMI KAS TRYIS MĖNESIAI.

STAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

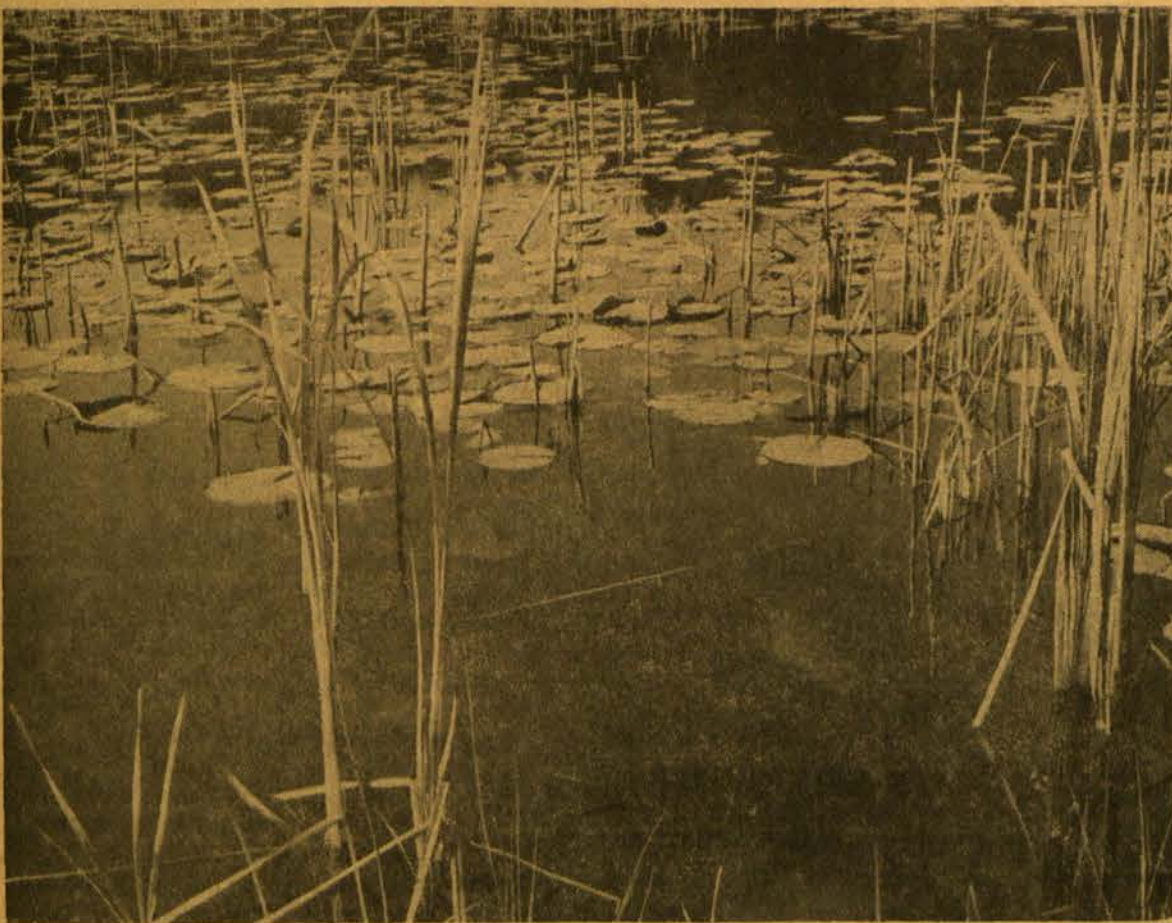
- * Vacation Club
- * College Bonus Savings
- * Home Mortgage Loans
- * Home Improvement Loans
- * Christmas Club
- * Insured Family Savings
- * Notary Public Service
- * Free community rooms for your organiz'n meetings
- * Cash checks and pay all family bills with our special money order checks
- * Sell & redeem U.S. Bonds
- * Two large free park'g lots
- * Save-by-Mail Kits
- * Travelers Checks
- * Safe Deposit Boxes

Chicago Savings and Loan Assn.

John Pakel, Sr., President and Chairman of the Board

6245 SO. WESTERN AVE. **TEL. GR 6-7575**

HOURS: Mon 12 P.M. to 8 P.M., Tues 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 8, Sat: 9 to 12:30

Romantiškasis Lituonikos parko tvenkinys. Taip jis atrodo dabar. Netrukus jį puoš ekspreisyvi skulpt. J. Bakio skulptūra.

Nuotr. K. Ambrozaičio

Lituonikos parkas Beverly Shores, Indianoje

Pasikalbėjimas su Parko planavimo ir paminklo statymo vykdomojo komiteto pirminku architektu Erdvilu Masiuliu.

Beverly Shores lietuvių kolonija Chicago pašonėje nėra gausi, bet lietuvių visuomenėje ji yra žinoma kaip samoningas ir dinamiškas lietuviškos veiklos židinys, veikias Amerikos lietuvių klubo vardu. Šį kartą lietuviai yra užsiėmę savo buvimo pėdsakus ateišančiom kartom palikti Lituonikos parke. Dabartinė jų veikla ir koncentruojasi į parko planavimo bei paminklo statybos darbus. Architektas Erdvilas Masiulis, tų darbų sumanytojas ir vykdytojas, mielai sutiko atsakyti į jam pateiktus klausimus.

— Pirminkin, kada kilo mintis įamžinti Lituonikos vardą Beverly Shores mieste ir kokia buvo vietos gyventojų reakcija?

— Kokiu nors būdu atžymėti auksinį Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo jubiliejų kilo mintis dar 1967. Buvo kreiptasi į miesto tarybą, kad viena gatvė, kurios gyventojų daugumą sudaro lietuviai, pavadintų Lituonikos vardu. Kai kurie tos gatvės gyventojai nelietuvių šiam sumanymui nepritarė. Tada miesto taryba pasiūlė lietuviams bevardį ir dar nesuprojektuotą miesto parką pavadinti šiuo vardu. Manęs gi paprašė padaryti parko generalinį planą. Sutikau. Klubo susirinkimas po ilgų diskusijų nutarė siekti Lituonikos parko įkūnijimo ir jame tinkamą paminklą pastatyti.

Ir šiam projektui vietos gyventojų opozicija buvo nemaža. Bet

viešame miesto gyventojų susirinkime nuotaikos pakrypo į lietuvių pusę ir 80 prieš 6 pasisakė už miesto parko pavadinimą Lituoniko vardu. Miesto taryba gyvenotojų nutarimą patvirtino, ir lietuvių pastangos šioje fazėje baigėsi laimėjimu.

— Pirminkin, jūs jau padarėte generalinį parko planą. Ar galėtumėte trumpai supažindinti lietuvių visuomenę su minėtu parku ir jo išplanavimu?

— Mielai. Parkas yra vieno bloko atstume į pietus nuo Michigano ežero ir už dviejų blokų į rytus nuo pagrindinės Broadway gatvės. Tai yra 7 akrų žemės plotas, iš visų pusių apribotas gatvėmis. Kadangi parkas guli žemumoje su 1.5 akro natūralaus vandens, kuriame, kaip veidrodyje, atsispindi debesys ir aplinkui auga medžiai, važiuojantiems ar einantiems parko link atsiveria įspūdingas vaizdas. Todėl ir parką planuojant, vanduo buvo vienas iš pagrindinių elementų. Tokį vandens plotą galime vadinti tvenkiniu, kurio vingiuota forma matyti ir plane. Svarbiausioji tvenkinio vietoj bus vienos arkos medinis tiltelis, kuris dar labiau išryškins vandens buvimą, o žiemomis metu jis bus neatskiriama žiemiškos nuotaikos fragmentas.

Kitas labai svarbus parko elementas yra jubiliejinis paminklas. Nėradau jam geresnės vietos kaip pačiame tvenkinyje. Reflek-

soje parko dalyje numatytos sporto, vaikų žaidimų ir piknikautojų aikštelės. Be abejo, parkas bus tinkamai apsodintas medžiais bei krūmais.

— Ką galėtumėte pasakyti apie jubiliejinį paminklą?

— Paminklo modelį sukūrė skulptorius Juozas Bakis. Paminklas bus metalinės konstrukcijos 25 pėdų aukščio. Autorius savo kūrinį sujungė Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo jubiliejinės sukakties ir Lituonikos skridimo simboliką. Du erdvės išskleisti sparnai vaizduoja veržimąsi į erdvę, į laisvę. Trečiasis palūžęs ir nusvirus žemyn sparnas neabejotinai vaizduoja Lituonikos tragediją ir kartu mūsų tautos nelaisvę, genocidą. Vyčio kryžius, Gedimino stulpai, įkomponuoti į kūrinį, visuomet bus mieli sentimentai lietuviui žiūrovui. Nors kūrinys yra gana modernus, bet ne per modernus. Ypač mūsų jaunoji karta juo žavėsis ir didžiulis.

— Kiek šio parko įrengimas gali kainuoti?

— Apytikrė samata siekia 40,000.00 dol. Parko įrengimo išlaidas turės padengti miestas iš gyventojų mokesčių bei aukų. Parką išplanuoti ir jame paminklą pastatyti mes lietuviai esame įsipareigoję.

— Ar tokio paminklo pastatymas nėra per didelis užmojis tokiai mažai kolonijai?

— Jei plačioji lietuvių visuomenė mūsų neremtu, tai tikrai jis būtų per didelis. Galime pasiūlyti, kad jį mus moraliai ir materialiai remia. Projektą globoti ir į garbės komitetą įeiti iki šiol yra sutikę Lietuvos Generalinis konsulas dr. Petras Daužvardis, PLB, VLIKo ir ALTo pirminkai, JAV senatoriai Birch

Bayh ir Vance Hartke, kongresmanas Earl F. Landgrebe, Michigan City ir Beverly Shores burmistrai ir dr. Jonas Valantiejus. Finansškai mus remia lietuviai ir nelietuviai, atsilankydami į klubo parengimus ar tiesiogiai aukomis. Aukotojų pavardes paskelbime spaudoje vėliau. Šia proga kviečiame lietuvių visuomenę mus paremti savo gausiu atsilankymu į mūsų rengiamą gegužinę š. m. liepos 13, sekmadienį, ponų Jonynų sode, Chesterton, Ind.

— Pirminkin, dar vienas klausimas. Kas yra vyriausias šio projekto globėjas ir vykdytojas?

— Amerikos Lietuvių Beverly Shores klubas. Bet konkrečioms parko planavimo ir paminklo statybos darbams atlikti yra sudarytas vykdomasis komitetas, kurio pirminku būti garbės tenka man. Christine Austin (Krisčiūnaitė) yra vicepirminkė ir ryšininė su amerikiečių visuomenė; Irena Jonynienė rūpinasi informacija; dr. Kazys Ambrozaitis valdo išdardą ir rūpinasi lėšų telkimu; Stasys Rudys eina sekretoriaus pareigas. Oficialus šio komiteto pavadinimas ir adresas yra toks: Lithuania Park Foundation, Box 333, Beverly Shores, Ind., 46301.

Asmenys, norintys prisidėti prie šio didelio projekto įkūnijimo, prašomi rašyti čekius ir siųsti šiuo adresu. Aukos atleidžiamos nuo federalinių mokesčių. Už paramą iš anksto dėkojame.

• Jalmaro Bergmano, žinomo švedų rašytojo 25 novelės išleistos lietuviškame vertime Vilniuje antrašte "Paskutinis kavalierius".

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

5 1/4%

Mokamas už Vieną Mėn. Certificate sąskaitas Minimum \$9,000.00

4 3/4%

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

PINGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

LUIZ AUTO REPAIR

6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629

TELEF. — 436-3699

KAROSERIJOS, SPARNŲ (FENDER) TAISYMAS IR DAŽYMO DARBAI

Atliekami tiksliai ir nebrangiai.

Savininkas Aloyzas A. Kunikas

HIGH RATES

4.75%

PER ANNUM ON REGULAR SAVINGS CURRENT RATE

5.25%

PER ANNUM ON INVESTMENT BONUS \$1,000 MIN.

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

4070 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632 LA 3-8248

Cosmos Parcels Express Corporation

Licensed by VNESHPOSYLTORG

Gera pažįstama firma, kuri, per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant

DOVANAS-SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTONIJĄ, UKRAINIJĄ ir t. t.

GAVEJAS NIEKO NEMOKA. TUKSTANČIAI KLIENTŲ PATENKINTI. VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI. GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių prieinamomis kainomis.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

affiliated with PODAROGIFTS, INC.

prima užsakymus Sovietų gamybos visokioms prekėms, ju tarpe — Saldytuvai, motociklai, televizijos aparatai, radijo transistorai, magnetofonai (tape recorders) ir gift-certificatus galima užsakyti giminėms gyvenantiems Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje per mūsų firmą.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

45 West 45th St., New York, N. Y. 10036

Tel. — 212-245-7905

SKYRIAI:

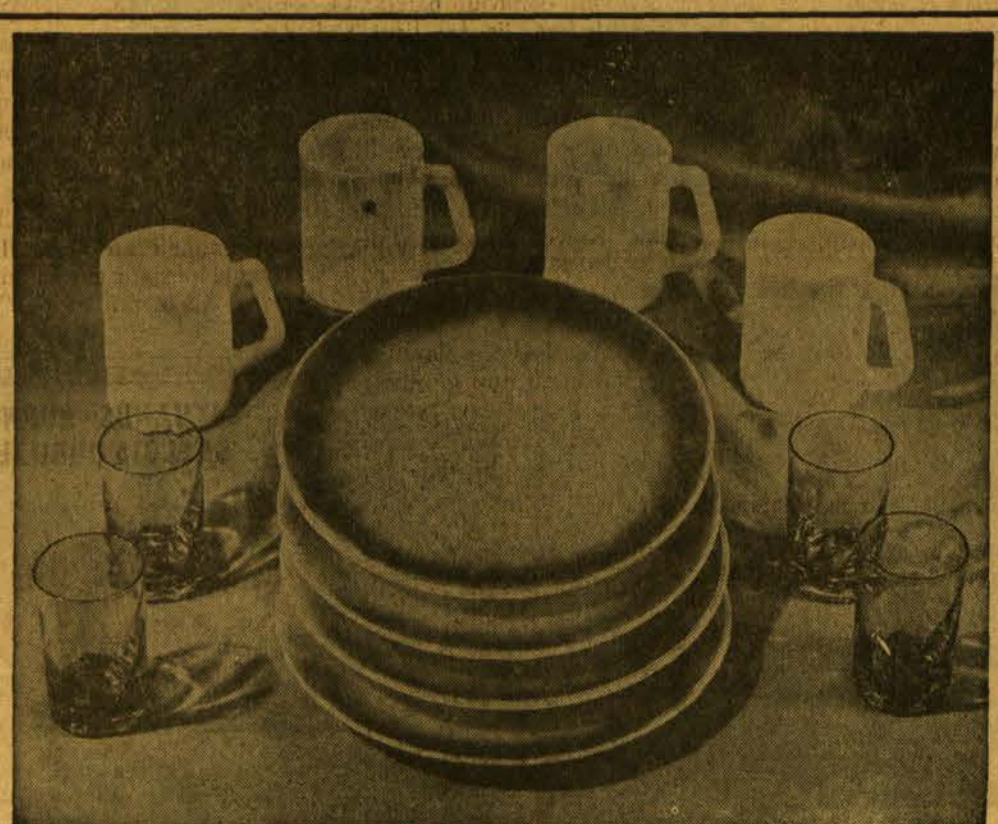
NEW YORK, N. Y. 10003, 39 Second Avenue	Tel.: AL 4-5456
BROOKLYN, N. Y. 11207, 2947 Fulton St.	647-6576
BROOKLYN, N. Y. 11211, 370 Union Avenue	EV 4-4952
BOSTON, Mass. 02118, 271 Shawmut Avenue	LI 2-1767
BOSTON, Mass. 02127, 331 West Broadway	268-0068
BUFFALO, N. Y. 14206, 332 Fillmore Avenue	TL 6-2674
CHICAGO, Ill. 60622, 2222 West Chicago Avenue	BR 8-6966
CHICAGO, Ill. 60609, 3333 S. Halsted Street	WA 5-2737
CLEVELAND, Ohio 44134, 5879 State Road	894-1738
IRVINGTON, N. J. 07111, 762 Springfield Avenue	ES 2-4685
GRAND RAPIDS, Mich. 49504, 636-38 Bridge St. N. W.	GL 8-2256
HAMTRAMCK, Mich. 48212, 11333 Jos. Campau Avenue	365-5255
HARTFORD, Conn. 06114, 200 Franklin Avenue	246-9738
LAKEWOOD, N. J. 08701, 288 Main Street	FO 3-8569
LOS ANGELES, Calif. 90022, 960 S. Atlantic Blvd.	AN 1-2894
NEW HAVEN, Conn. 06519, 509 Congress Avenue	LO 2-1446
NEWARK, N. J. 07106, 698 Sanford Avenue	373-8783
PASSAIC, N. J., 176 Market Street	GR 2-6387
PATERSON, N. J., 99 Main Street	274-6400
PHILADELPHIA, Pa. 19122, 1214 N. 5th Street	PO 3-4818
PITTSBURGH, Pa. 15203, 1307 E. Carson Street	HU 1-2750
SAN FRANCISCO, Calif. 94115, 2076 Sutter Street	FI 6-1571
WATERBURY, Conn., 905 Bank Street	PL 6-6766
WORCESTER, Mass. 01610, 169 Milbury Street	SW 8-2868
YOUNGSTOWN, Ohio 44503, 309 W. Federal Street	RI 3-0440
IRVINGTON, N. J. 07111, 1082 Springfield Avenue	374-6446

LITUANICA PARK

BEVERLY SHORES, INDIANA

SCHEMATIC LAYOUT

Architektas Erdvilas Masiulis prie jo suprojektuoto Lituonikos parko plano.

Yours Free...
this lovely Mesa 12 piece
limelight breakfast set
from the....
"accessibles"

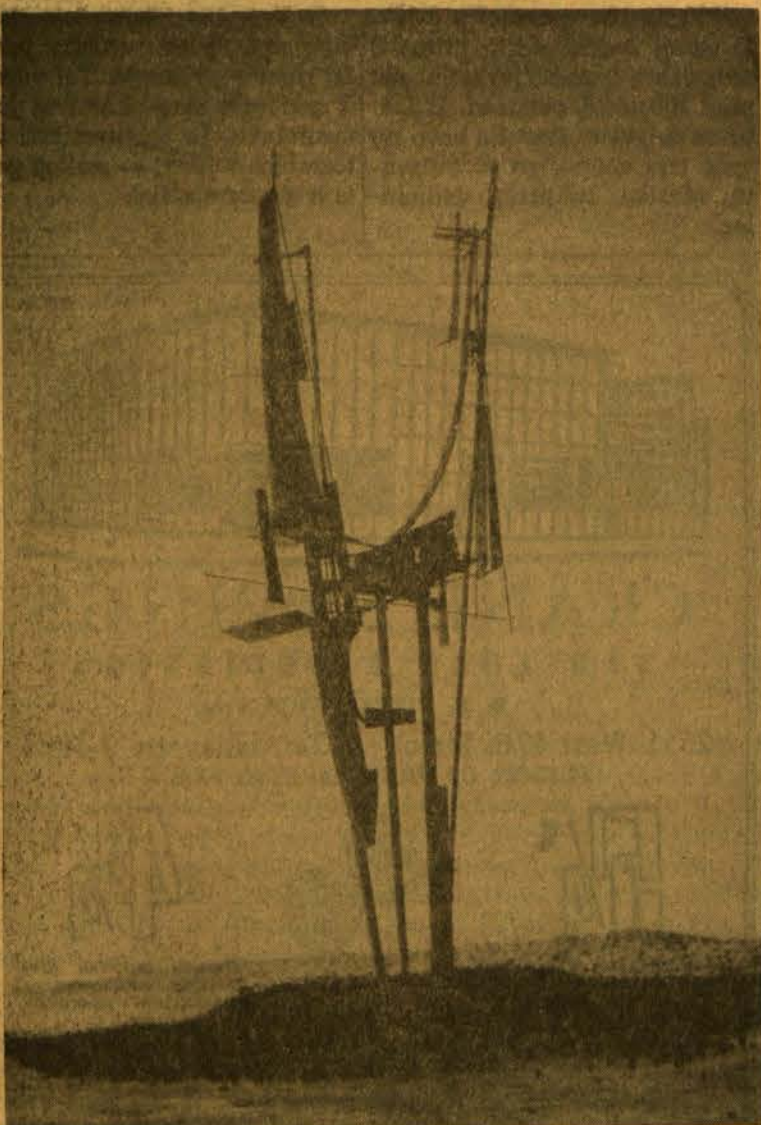
Saint Anthony Savings

1447 South 49th Court
Cicero, Illinois 60650

PHONE: 656-6330 JOSEPH A. GRIBASKAS, EXEC. SEC'Y

Member Federal Savings and Loan Insurance Corporation, Washington, D.C.

Good Housekeeping garantuota, šis puikus komplektas elegantiškai puoš jūsų pusryčių stalą. Kiekvienas gabalas pagražintas švelnia "lime" ir aukso spalvomis. Ar jūs nesutinkate, kad kiekvienas valgis yra skanesnis kai puikiai servuojamas? Šis patvarus komplektas jūsų nemokamai atidarant naują sąskaitą \$500.00 ar daugiau, arba pridėdant tokią sumą jūsų dabartinės sąskaiton. St. Anthony Savings siūlo platų pasirinkimą taupymo planų, įskaitant 5 1/4% Single Payment Certificate (Minimumas \$7,500.), patarnavimui visiems jūsų taupymo reikalavimams. Prašome, tegalima tik viena dovana šeimai, pasiūlymas baigsis liepos 15 dieną, ir dovanos nėra siunčiamos paštu. Paskambinkite arba atsilankykite dar šiandien.

Skulptoriaus Juozo Bakio sukurtos skulptūros modelis. Ji kils 25 pėdas erdven viršumi Lituanicos parko tvėninio Beverly Shores, Indianoj.

Kultūrinė kronika

• **Lietuviškų kryžių foto nuotraukos** reikalingos papildyti dr. J. Griniaus studijai apie lietuviškus kryžius ir koplyteles. Kaip jau buvo skelbta, šita studija, kuriai prieš 12 metų buvo paskirta "Aidu" mokslinė premija, šiemet išleidžia Lietuvių katalikų mokslo akademija savo metraštį kun. V. Puidoko lėšomis. Tos studijos iliustracijose stings foto grafijų su lietuviškais kryžiais Sibiro lietuvių kapinėse ir kryžių, pastatytų prie lietuviškų bažnyčių, vienuolynų ar sodybų Jungtinės Amerikos Valstybėse, Kanadoje ir kitur. Turintieji šitokių nuotraukų tautiečiai labai prašomi jas paskolinti arba dovanoti. Paskolintasis perfotografavęs, studijos autorius jas tuojau sugrąžintų su dėkingumu jų savininkams. Dr. J. Griniaus adresas: 8 Muenchen 50, Diamantstr. 7, W. Germany.

• **Literatūros ortodoksai** baiminasi. Jau ne kartą Vilniuje ir ypač Maskovj pakilo partijos ortodoksų antakiai ir susiraukė kaktos stebint pastarųjų metų reikšmingas Lietuvos — panašiai ir Latvijos bei Estijos — menininkų kūryboje bei kultūrininkų raštuose. Emė, mat, atrodyti ištartina, ar ne per daug toje kūryboje nacionalizmo, gal netgi "buržuazinio" nacionalizmo žymių... Ištisa eilė meninės kūrybos vertintojų-teoretikų ramina ortodoksus, tardami — nebijokit, čia tas pats socialistinis realizmas, tik patobulintas, išsivystęs pagal laiko dvasią... Ne visi, tačiau, tokiems raminiams pasiduoda. Taip iškilo eilė "socialistinio realizmo problemų."

Toms problemoms aiškinti birželio 11 d. Vilniuje buvo susirinkusi specialiai Lietuvos, Latvijos ir Estijos mokslų akademijų literatūros institutų atstovų konferencija. Vilniško instituto direktorius prof. K. Korsakas taip išdėstė rūpestį, dėl kurio tokia konferencija suaukta: "Pastaraisiais metais paaštrėjusi pasaulinėje arenoje ideologinė kova vis stipriau pasireiškia ir literatūroje. Ji vyksta dviem kryptimis: iš vienos pusės puolama tarybinė literatūra ir jos metodas — socialistinis realizmas, iš kitos — mūsų literatūrinį procesą labiau išsivystęs modernistinės ir svietimos mūsų ideologijai itakos. Ši kova neaplenkė ir Pabaltijo tautų literatūrą, aktyviai dalyvaujančių šalies literatūriname gyvenime."

Iš lietuvių pusės apie tas problemas kalbėjo literatūros kritikas Vytautas Kubilius. Konferencija

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGĖJAMS

Daug sutaupysite pirkaami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmą ir ketvirtą vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PProspect 6-8998

Prieš 300 metų gyvenęs lietuvis dabar sujudino JAV universitetus

Elegantiškame dr. Mildos ir dr. Stasio Budrių bute, 505 North Lake Shore Dr., Chicagoje, aną vakarą buvo susibėgę laikraštininkai. Antrame savo didume Chicagos dangoraižy Budrių apartamentas 28-me aukšte, prie pat Michigano kranto. Visa ilgoji siena paversta langu ir pro jį toli myliomis matosi mėlynuojantis vanduo, raizomas gausių laivelių, o kitą pusę vakaro žviesose skęstanti miesto panorama.

Sklandė ant stalo gausybė laiškų, gautų iš įvairiausių JAV universitetų ir kitų mokslo įstaigų. Tai vis šiltos padėkos už atsiųstą ypatingą veikalą: "Dr. Alexander Cursius-Curtius", tajį pirmąjį New Yorko mokytoją ir gydytoją lietuvių, kuris 1662 m. išleido savo disertaciją, gavęs daktaro laipsnį Leideno universitete, Olandijoje. Disertacija a-

pie inkstų ir pūslės akmenis, dabar išleista originaliame lotynų kalbos tekste ir lietuvių bei anglų vertimuose. Ji buvo surasta, kai New Yorkas šventė 300 m. sukaktį. Atrado garbės kons. Si-mutis ir dr. Paprockas.

Dabar ji buvo išleista 1967 m. kai Pasaulio ir Amerikos lietuvių gydytojų draugija, vadovaujama dr. S. Budrio, šventė 10 m. sukaktį. Kuršiaus disertacija buvo perspausdinta 1.500 egzempliorių tiražu, tam sutelkiant apie 700.00 dol. (būtų žymiai daugiau kainavę, jei dr. Budriai nebūtų patys daug ką padarę). Leidinio recenziją įsidėjo AMA žurnalas, "Chicago Tribune"; gi Central Community ligoninės Chicagoje biuletenis "Inside Central" įsidėjo ilgesnį to leidinio aptarimą, pažymėdamas, kad dr. Kuršiaus disertacijos tėra išlikę tik du egzemplioriai: Leidene ir Londone.

Dabar šio leidinio buvo išsiuntinėta dešimtys egzempliorių mokslo įstaigoms JAV-se, Kanadoje, Europoje, Australijoje. Leideno universitetui buvo paskirti net penki egzemplioriai.

Pasirodė, kad tas dabar naujai perspausdintas lietuvių gydytojų prieš 300 m. parašytas mokslinis darbas sudomino daug mokslų įstaigų. Suplaukė krūvos laiškų. Havajų medicinos mokykla rašo, kad tai bus įdomus įnašas į jų biblioteką, Californijos universitetas giria, kad ta knyga tai puiki kopija tos retos disertacijos, o urologijos klausimais tas universitetas renkas specialią kolekciją. Minnesotos universitetas atsiuntė padėką universiteto regentų tarybos vardu. Illinois universitetas leidinį apie Kuršių vadina intriguojančiu medicinišku dokumentu, suteikiančiu įdomų žvilgsnį į JAV kolonialinio laikotarpio istoriją. Garsioji Amerikos Medicinų draugija (AMA) šį leidinį pavadino meistrišku; jis būsimas įdomus medicinos istorikams ir septynioliktą šimtmečio mediciniškos veiklos tyrinėtojams; universitetas jį panaudos rašomai urologijos istorijai.

Panašaus dėkingumo laiškus, reiškiančius tokį susidomėjimą

lietuvių mokslinių darbų, parašytų prieš 300 m., reiškia savo laiškuose Iowos universitetas, Mayo brolių klinika, JAV chirurgų kolegija, Madisono, New Mexico, Northwestern, Arizonos, Chicago ir eilė kt. universitetų. Kai kurie rašiusieji pažymi, kad leidinį skaito su įdomumu. Gavo šį leidinį ir garsioji Hooverio biblioteka (tarpininkaujant Balzeco Lietuvių kultūros muziejui).

Tie gausūs, šilti mokslo įstaigų laiškai rodo, kaip svarbu yra mums su savo įdomybėmis pasiekti universitetus ir kitas studijų srityje įtakingas įstaigas. Dabar apie dr. Kuršiaus studijinį darbą veikalas bus saugomas daugybėje medicinos mokyklų bibliotekų, primindamas apie lietuvių įnašą į kultūros pasaulį.

Dr. M. Budrienė turi ypatingą priežastį džiaugtis tuo dr. Kuršiaus disertacijos paskleidimu: ji pati yra Kuršaitė... J. Daugl.

• **Jaunimo Bibliotekos "Muzikos" skyrių** išėjo Giedros Gudauskienės 4 DAINOS sopranui su piano akompanimentu. Dainos yra SMILGOS, PIEMENĖLIS, KALĖDU GELES ir OL, TU, KREGZDUTE.

Leidny ypatinga tai, kad prie lietuviško pritaikytas ir anglų kalba tekstas (Ričardo Dauko vertimas). Turiny ir autorės biografija lietuviškai ir angliškai.

Išleido saleziečiai, Roma, 1969 m. Kaina: 3 dol. Kreiptis pas autorę: Mrs. G. Gudauskas, 1030 Gretna Green Way, Los Angeles, Calif. 90049, USA.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išplaustyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines — Checkwriters —
Nuomoma — Parduoda — Taiso

NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50 m patikimas patarnavimas

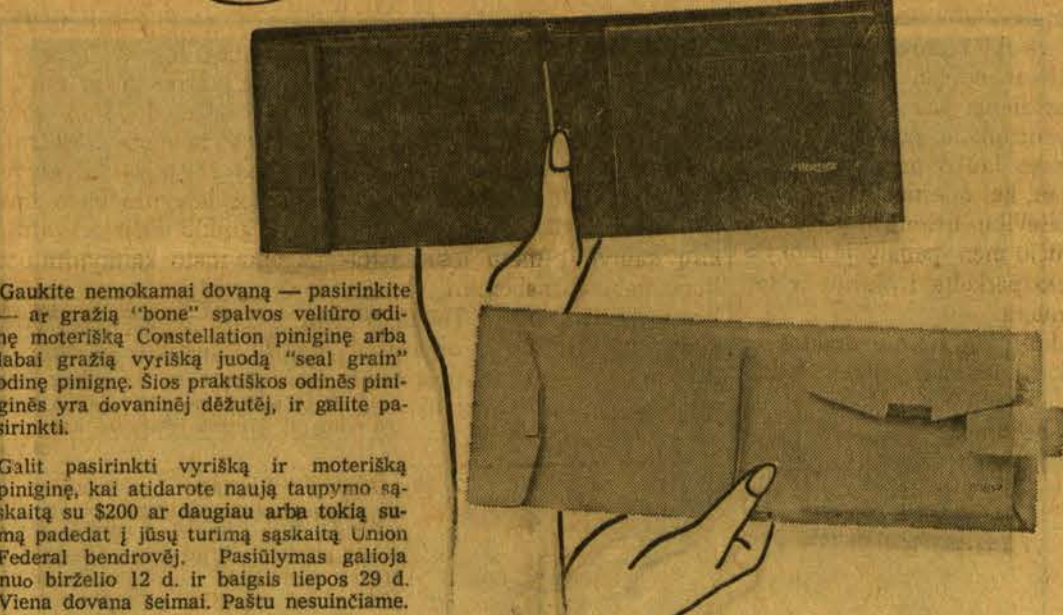
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

MOVING
Perkrausto baldus iš arti ir toli

A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60629. Tel. RE 7-7083

FREE LEATHER BILLFOLD

by HERITAGE

Gaukite nemokamai dovaną — pasirinkite — ar gražią "bone" spalvos veliūro odinę moterišką Constellation piniginę arba labai gražią vyrišką juodą "seal grain" odinę piniginę. Šios praktiškos odinės piniginės yra dovaninė dėžutė, ir galite pasirinkti.

Galit pasirinkti vyrišką ir moterišką piniginę, kai atidarote naują taupymo sąskaitą su \$200 ar daugiau arba tokią sumą padedat į jūsų turimą sąskaitą Union Federal bendrovėje. Pasirūlymas galioja nuo birželio 12 d. ir baigsis liepos 29 d. Viena dovana šeimai. Paštu nesuinečiame.

UNION FEDERAL LOWERS MINIMUM ON SAVINGS CERTIFICATES

5 1/4%

Metinis nuosimtis už sertifikatus

Savings certificates su 6 ar 12 mėn. "maturities" galima gauti su nuosimčiai išmokamais, kai sueina terminas. Išduodami \$5,000 minimum sumoje. Certifikatai užvedami bet kokiam doleriniame skaičiuje virš \$5,000.00. Nuosimčiai kredituojami sąskaitai ir sudėtinia apskaičiuojami "maturity" laikui, arba siunčiami čekiu, jei reikalaustie.

4 3/4%

Metinis nuosimtis už "passbook" sutaupas

Reguliaros "passbook" taupymo sąskaitos pelno 4 3/4% nuosimčių už metus. Kai nuosimčiai paliekami sąskaitoj, jie yra sudėtinai apskaičiuojami ir jūsų pelnas aktualiai tampa 4.81% aukščiausias valstybėje už šitokios rūšies apdraustą taupymo sąskaitą. Pinigai padėti iki 10 d. bet kokio mėnesio pelno nuosimčių nuo to mėnesio pirmos dienos.

UF UNION FEDERAL SAVINGS
3430 South Halsted Street • Chicago, Illinois 60608 • Phone 523-2800
Albert J. Aukers, President

FIRESTONE PADANGOS (TIRES)

NATIONWIDE GUARANTEE
No-Limit on MILES...
No-Limit on MONTHS

FULL LIFETIME GUARANTEE against defects in workmanship and materials and all normal road hazard injuries encountered in everyday passenger car use for the life of the original tread design in accordance with terms of our printed guarantee certificate. Price of replacement pro-rated on original tread depth wear and based on Firestone adjustment price for replacement tire at time of adjustment. Firestone adjustment prices are intended to, but may not, represent approximate current average selling prices and are subject to change without notice.

Neribota garantija: iki susidėvėjimo. Ratlankiai (wheels)

Taip pat atliekama ratų reguliavimas ir balansavimas (Wheel alignment and balancing). Stabdžiai (Brake service), motoro regul. (Tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas, kt. pataisymai.

Country Auto & Tire Service
2423 W. 59th Street, Chicago, Illinois
Telef. — GROVEHILL 6-7777

Val.: kasdien 7 v. r. — 7 v. v., šešt. 7 v. r. — 3 v. p. p.
Sėkm. uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.

Savininkas **MIKAS ČESAS**

since 1914...

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
400 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4476

4 3/4%
PASSBOOK SAVINGS
Paid and Compounded Semi-Annually

5 1/4%
6-MONTH SAVINGS CERTIFICATE (Minimum \$10,000)
1-YEAR SAVINGS CERTIFICATE (Minimum \$5,000)

RICHMOND AUTO SERVICE
Kampas Richmond ir 63rd Street

Užsieninių ir vietinių automobilių taisymas. Patyrę mechanikai. Elektroninis motoro patikrinimas. Vilikikas.

Telef. — GR 6-3134 arba GR 6-3353
Savininkas — Juozas (Joe) Juraitis

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ STAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEELEY 3-4711

Atdara pirmą ir ketvirtą 9-9 val.; antrą, trečią ir šeštą nuo 9 iki 6 val. sekmą atdara nuo 11 iki 4:30 val po pietų.

Siuvimo Mašinos — Dulkių Siurbiai

• BERNINA
• NECCHI
• ELNA
• VIKING
• PFAFF
• SINGER

ELECTROLUX
HOOVER
EUREKA
KIRBY
KOYAL
IR KT.

Parduodame, nuomojame ir taisome siuvimo mašinas, dulkių siurblius prieinamomis kainomis ir sąlygomis. Turime dalis. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiesčiuose.

B and B DISTRIBUTING COMPANY
A to Z Sewing machines and Vacuum cleaners
4081 ARCHER AVE. (Prie California Ave.), Chicago, Ill. Tel. 927-4702
Vedėjas Arvydas M. DIKINIS

Laisvosios Lietuvos Karo mokykla

Prisikėlusios Lietuvos Karo mokykla

50 metų sukaktį nuo jos įkūrimo minint

KAZYS ALISAUSKAS

Jaunai, atkurtai Lietuvos kariuomenei 1919 metais trūko ne vien tik ginklų, šaudmenų, irankių, aprangos, lėšų, bet svarbiausia trūko jaunųjų vadų, kompetentingų vesti jaunąją kartą į kovą dėl Lietuvos laisvės. Carinės Rusijos valdymo laikotarpyje lietuviai rusų kariuomenės karininkijon nesiveržė. Buvo net vengiama tarnauti svetimoje kariuomenėje. O kas ten ir pakliuvo, vis tiek karo meno pramokti gerų sąlygų ir neturėjo. Be to, veik dar ir įvairūs suvaržymai, į karo mokyklas patekti buvo labai sunku.

Per pirmąjį pasaulinį karą suvaržymai jau buvo palengvinti, bet lietuviai daug tuo pasinaudoti neteko. Vis dėlto bent keli simtai lietuvių baigė karo mokyklas Rusijoje. 1919 m. sausio 15 d. paskelbtoji karininkų mobilizacija negalėjo užpildyti esamos spragos. Dauguma lietuvių karininkų stėjo savanoriais į Lietuvos kariuomenę dar prieš mobilizacijos paskelbimą, tad, mobilizaciją paskelbus, atvyko jau labai mažas lietuvių karininkų skaičius. Dėl to ir buvo įsteigta Karo mokykla.

Krašto apsaugos ministeris kar. M. Velykis 1919 m. sausio 15 d. dienraštyje "Lietuva" viešai paskelbė įstojimo į Karo mokyklą sąlygas. Sąlygos nebuvo sunkios: gali stoti visi geros sveikatos vyrai, priimami bus be egzaminų, tik turi turėti mažiausia keturių klasių gimnazijos pažymėjimą; užsirašyti Krašto apsaugos ministerijoje ir t. t. Paskelbus įstojimo sąlygas, kandidatų atsirado gan daug. Reikėjo ką nors daryti, kad mokykla būtų galutinai įsteigta ir pradėtų darbą.

1919 m. sausio 25 d. Krašto apsaugos ministeris, mokyklos viršininku paskyrė generolą (tuo laiku buvo pulkininkas) Joną Galvydį-Bikauską, jo pavaduotoju karininką Praną Tvaroną. Tai buvo pirmieji karo mokyklos organizatoriai, jų paskyrimo data yra laikoma Karo mokyklos įsteigimo diena. Trumpą laiką Karo mokykla buvo tik popierėje, vyko intensyvūs paruošiamieji darbai.

Pradžioje mokykla įsikūrė Kauno miesto centre, Donelaičio ir Gedimino gatvių kampe. Mokyklos auklėtiniai - savanoriai buvo surinkti kovo 8 d., mokslas prasidėjo kovo 11 d. Iš viso įsirašė 124 mokiniai.

Pirmąją laidą sudarė tik viena kuopa. Kuopos vadu ir drauge mokyklos viršininko padėjėju buvo kar. Pr. Tvaronas. Adjutantu kar. B. Jakutis, ūkio vedėju kar. Dauknys. Karininkai instruktoriai buvo: vyr. instruktojus, inžinierius, art. kar. St. Dirmantas; pestininkų — kar. P. Barkauskas, E. Gornas, K. Musteikis, M. Jagučanskas, P. Juozaitis, ir J. Suktas. Lietuvių kalbą mokė F. Kirša, karo kapelionu buvo kun. Bumša.

Balandžio 1 d. įvyko mokyklos pašventinimas.

Pirmoji laida mokykloje buvo neilgai, nepilnus 4 mėn. Jos išleistuvės įvyko 1919 m. liepos 6 d. Pamaldas laikė vyskupas Prancišius Karevičius. Jisai pašventino mokyklą ir išleidžiamuosius palaimino.

Pirmąją laidą išleis, buvo surinkta antroji laida, į kurią stėjo jau žymiai daugiau savanorių. Buvo jau dvi kuopos. Mokymas tęsėsi truputį ilgiau, apie 5 mėn. Kariuomenėje karininkų trūkumas vis buvo jaučiamas, tad vieną laidą išleis, tuoj buvo surenka sekanti laida. Antroji laida buvo bene pati didžiausioji. Pirmąją laidą baigė 96 karininkai (viso drauge su puskarininkiais); antrąją laidą baigė 224; trečioji laida buvo išleista 1920 m. spalio 17 d., ketvirtoji laida 1921 m. gruodžio 18 d. (išleistųjų skaičius nepavyko sužinoti).

Pradžioje mokslas Karo mokykloje truko 4, 5, 6, 10 mėn., vėliau 13 mėn., paskui 2 metus ir pagaliau 3 metus. Taikos metu atėjus, mokslo programa tapo pralėsta.

Pirmieji Karo mokyklon patekę buvo vadinami "mokiniais". Prof. K. Būgai pasiūlius, bene 1922 m., buvo priimta juos vadinti "karūnais". Pavadinimas pasirodė labai vykęs, greitai prigijo kaip kariuomenės taip ir visuomenės tarpe, tad jis išlaikė iki paskutinių Lietuvos nepriklausomybės dienų.

Viso iki 1940 m. karo mokykla išleido 21 kadro karininkų laidą ir 15 aspirantų — atsargos karininkų laidų. Skaičiaus, kiek iš viso yra baigusių karo mokyklą, net ir apytikriai, nepavyko nustatyti. Ne visi, baigę karo mokyklą, pasilikdavo karo tarnyboje. Kovoms dėl Lietuvos laisvės pasibaigus, daugelis iš kariuomenės pasitraukdavo, baigdavo kitus aukštusius mokslus Lietuvoje ar užsienyje. Ju tarpe vėliau buvo žymių daktarų, inžinierių, teisininkų, kitų sričių specialistų ir net profesorių.

Pasilikę karo tarnyboje, daugelis buvo baigę aukštąsias karo mokyklas užsienyje ir kai kurie pasiekė generolo laipsnį.

Kovoje dėl Lietuvos laisvės 1919-1920 m. vien pirmos karininkų laidos žuvo 6 karininkai. Yra žinusi antros ir trečios laidos karininkų, viso žuvo 32 karininkai. Didžiausi nuostoliai buvo patarę rusų bolševikų okupacijos metais. 1941 m. birželio 14-15 dienomis, buvo suimta ir išvežta Rusijon apie 500 karininkų. Dauguma jų pakliuvo į Norilsko kasyklas. 10 metų praėjus, ten jų gyvų tebeliko tik apie 80. Keletui jų buvo leista grįžti į Lietuvą. Dauguma jų grįžta su palaužta sveikata, ir gyvena neilgai. 1944-45 m. rusams užėmus Lietuvą antrą kartą, į Sibirį ir poliarines Rusijos sritis buvo tremiami ne vien jauni, pajėgūs vyrai, bet ir senieji, buvo išvežti generolai Mykolas Velykis ir Radas Zenkevičius. Pasireiškus rezistencijai, jaunieji karininkai vadovau-

vo partizanų daliniams. Idomu, kad atkakliausiais partizanų vadais pasireiškė kavalerijos leitenantai, kaip kadro taip ir atsargos karininkai.

Karo mokykla buvo įsteigta 1919 m. sausio 25 d. Kaune. 1920 m. ji buvo perkelta į Vilnių, bet, lenkams užėmus Vilnių, persikraustė vėl į Kauną. 1923 m. ji perkelta į A. Panemunę, kur turėjo erdvas patalpas ir patogias sąlygas pratimams lauke. 1929 m. mokykla pavadinta "Pirmojo Lietuvos Prezidento A. Smetonos karo mokykla". A. Panemunėje ji išbuvo iki Lietuvos okupacijos. Birželio mėnesį, Lietuvos okupacijos diena, Karo mokykla buvo atlikinėjo lauko pratimus. Grįžo Kaunan, kai miestas jau buvo rusų bolševikų užimtas. 1940 m. rugpjūčio mėn. pabaigoje mokykla buvo perkelta į Vilnių ir ten išformuota.

Paskutinis Karo mokyklos viršininkas generolas Jonas Juodišius buvo išvežtas į Rusiją ir ten dinga be žinios.

Tebūna tad šviesus ir garbingas prisiminimas šiandien ir visų tu, kurie, išėję iš šios mokyklos, didvyriškai žuvo dėl savo tautos laisvės.

— 1847 m. liepos 27 d. New Yorko gyventojas Hōe užpatentavo rotacinę spausdinimo mašiną.

— 1921 m. liepos 4 d. Iowa valstijoje buvo uždėti mokesčiai cigaretėms.

GERIAUSIA DOVANA Vertingiausia Dovaną susių giminėms I LIETUVĄ DOVANŲ PAZYMEJIMAI Pilnai garantuoti

Jūsų giminės galės pirkti KĄ JIE NORI, KADA JIE NORI ir GAUS DAUG DAUGIAU už juos. PER VNESHPOSYL-TORG SPECIALIAS DOLE-RIJ KRAUTUVES, jūsų giminės gali pirkti ką jie nori — maistą, rūbus, batus, medžiagą, namų apyvokos reikmenis, televizijos aparatus, šaldytuvus, radijus, batdus, motociklus ir beveik visą ką gali sugalvoti — už LABAI NUMAZINTAS KAINAS, už kainas, kurios yra daug, daug žemesnės už esančias kainas. Dovanų pažymėjimai (certifikatai) yra daug geriau negu grynai pinigai. Jūsų giminės tai patvirtins. Ir už šį patarimą NIEKO NEREIKIA MOKĖTI ir nėra jokio paslėpto mokesčio. Jūsų giminės gaus pilną vertę. Jei norite savo gimines padaryti laimingais, užsakykite DOVANŲ PAZYMEJIMUS per mus.

Užsakykite dabar. Užsakykite tik per

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 E. 23rd Street
New York, N.Y. 10010
Prašykite nepamokamo katalogo.

Dar dėl Kurklių kautynių

"Draugo" laikraštyje š.m. birželio 21 d. antroje dalyje S. Grižė-Jurgelevičius rašo, kad aš, aprašydamas Kurklių kautynes, įvėliau keletą netikslumų.

Jokių netikslumų tenai nėra. Turiu pasakyti štai ką:

1. Ne tik 1 pėst. pulke, bet ir kitose Lietuvos kariuomenės dalyse 1919 m. pradžioje buvo praktikuojama organizuoti kuopas 4 būrių ir batalionus 4 kuopų. Tačiau greitai šios sistemos buvo atsisakyta ir pereita prie trejų pulkų sistemos. Perėjimas vyko ne staiga bet palaipsniui. Tikslios datos nėra ir nėra reikalo jos ieškoti. 1 pėst. pulke, pirmame batalione, pradžioje kuopose buvo 4 būriai, palaipsniui pereita prie 3 būrių sistemos. 2-ame ir 3-ame batalionuose (1 pėst. pulke), kurie formavosi truputį vėliau, niekad kuopose nebuvo ketvirto būrio.

Kurklių kautynių metu P. Genio 1-joje kuopoje buvo 3 būriai, vieną būtį maždaug buvo palikę Varėnoje. Tad reikšia parašyta teisingai. Šias žinias dar kartą patikrinau pas kar. P. Genį.

2. Kuopų vadai, Kurklių kautynių metu, uždavinius gaudavo iš pulko vado kar. K. Ladigos.

3. Pradžioje, pirmo bataliono vadu buvo kar. Ig. Musteikis, kurį paskyrus pulko vado padėjėju, pirmo bataliono vado pareigas laikinai ėjo kar. A. Žemaitis. Kurklių ir Anykščių kautynių metu, kar. A. Žemaitis buvo su 2 kuopa. Vadovavo kuopai draug su kar. P. Murninku. Kar. A. Žemaitis sužeidus, bataliono vado pareigas perėmė kar. P. Genys. Kar. P. Murninkas pasiliko 2 kuopos vadu.

4. Kurklių kautynių metu, 1 pėst. pulke, buvo dvi kulkosvaidininkų kuopos. Viena kuopa kuri buvo pirkirta I batalionui, vadovavo kar. J. Jackus.

Kas liečia kulkosvaidininkų bataliono būvimą 1 pėst. pulke, tai nepavyko tiksliai išaiškinti. Kurklių kautynių metu tokio bataliono nebuvo, nebemini joks įsakymas ir liudininkai. Tenka galvoti, kad pradžioje, organizuojant pulką, buvo formuojamas ir atskiras kulkosvaidininkų bata-

lionas, bet vėliau atsisakyta ir pereita prie praktiškesnės sistemos, t.y. kad kiekvienas batalionas turėtų atskirą kulkosvaidininkų kuopą.

5. 1 pėst. pulko vadas kar. Kazys Ladiga, pradžioje savo tarnybos Lietuvos kariuomenėje rašėsi Ladyga, bet vėliau pasirašinėjo Ladiga. Tad tenka rašyti Ladiga, taip ir daroma.

Žinias apie 1 pėst. pulką ėmiau iš spaudos išleistos dar Lietuvoje: "Karys" "Karo Archyvas" ir "Mūsų Žinybas". Labai daug ir vertingų žinių suteikė buvęs 1 pėst. pulko karininkas, M. Reklaitis ir P. Genys. Jiems už tai esu dėkingas. Gyvena abudu Chicagoje, tad patogų susisiekti.

Aplamai, turiu pasakyti, kad p. S. Grižė-Jurgelevičiaus surašyti "netikslumai" yra nevykę, ir menkaverčiai. Daugiau į panašius rašinius neatsakinsiu.

Kazys Ališauskas

• Lietuvos valstybės laivyno oficialaus įsteigimo 400 m. sukaktis galėjo būti minima praėjusiais metais, tačiau ji mūsų visuomenės, net jūrinių organizacijų, nebuvo pastebėta. 1568 m. Didysis Lietuvos kunigaikštis ir Lenkijos karalius Žygimantas Augustas pasirašė aktą, kuriuo steigiamą Jūrų komisiją (Commissio Maritima).

Tai buvo pirmasis Europoje admiralietas. Tuo metu valstybės išdo pinigais už 80,000 auksinių buvo nupirktas 10 laivų. Vėliau privatūs bankininkai suteikė 130,000 auksinių paskolą; laivyno kasa buvo nuolat papildoma kunigaikščio pajamomis, gautomis už muitus, pardavimą miško medžiagą ir iš kitų šaltinių. Netrukus karaliaus laivynas išaugo ligi 30 laivų ir buvo nemaža karinė jėga, ypač prisimenant, kad 1559 m. pradžioje Anglijos laivynui priklausė 22, Danijos 27 laivai. Lietuvos — Lenkijos laivynas buvo savarankiška ginklo rūšis ir galingesnis už ano meto kaimyninių kraštų laivyną. Maždaug tuo pačiu metu D.L.K. dvaro sekretorius Jonas D. Silikovskis parašė pirmąjį Lietuvos — Lenkijos laivynui skirtą traktatą "Jūrų valstybė".

DRAUGAS, šeštadienis, 1969 m. liepos mėn. 5 d.

7

BANGA

TV, Radio, Stereo, TV antenos, air-conditioners, Pard. ir taisymas
2649 W. 63rd St. — Tel. 434-0421
Vakarais skambinti WA 5-3607
P. Rudėnas K. Šimulis

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Av
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilių pas

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

MOVING

Apdraustas perkraustymas
Ivairių atstumų

A. VILIMAS

823 WEST 34th PLACE
Telef. FRontier 6-1882

PARDOVODAMI
IS MODELINŲ NAMŲ BALDAI
30% iki 50% nuosavda Galima
pirkti dalimis ir išmokėtina.

SOUTHWEST FURNITURE CO.
6200 S. Western Tel. GR 6-4421

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

COSMOS EXPRESS

MARQUETTE GIFT PARCEL SERV
2008 69th St. Tel. WA 5-2787
2501 69th St. Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St. Tel. 251-3320
Didelis įvairių prekių pasirinkimas
P. ir V. ŽURKAUSKAI

KOSTAS BUTKUS

Tel. PR 8-2781

METALO IR STIKLO

Tvoros, Stogeliai, Durys
Langai, Rynos, Turekliai

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS:
2533 West 71st Street Tel. 476-2345
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON
SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3914 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų
Pasirinkimas Visame Mieste.
Telef. — CEDarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių.

EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Dovydas P. Gaidas — Geraldas F. Daimid

TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS:

4330-34 South California Avenue

Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas — YARds 7-1741-2

Perskaite Draugą, duokite kitiems pasiskaityti.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

LACK IR SŪNOS

(LACKAWICZ)

2424 W. 69th Street Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd Place Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS

4348 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. Lithuania Ave. Tel. YARds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. Halsted Street Tel. YARds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. Lithuania Ave. Tel. YARds 7-1138-1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill. Tel. OL 2-1003

LEO'S SINCLAIR SERVICE

LEONAS FRANKUS

Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos,

Tune-up ir Motorų Remontas

5759 So. Western Ave.

Kampus 58th Street

Telefonas — PRospect 8-9533

G E L Ė S

Vestuvės, banketams, laidotuviams

ir kitokios progoms

G U Z A U S K Ų

BEVERLY HILLS GELINČIAI

2443 W. 63rd Street, Chicago, Illinois

Tel. PR 8-0833 — PR 8-0834

SKELBIMAS "DRAUGĖ".

LITUANISTIKOS
EGZAMINUOSE

Bostono Lituanistinės mokyklos viena aukštesniosios klasės gabi mokinė yra parašiusi klasės rašomajame darbe šitokią sakinį: "Lietuvos nepriklausomybės laikais žymiausi kultūrininkai buvo Blinkis (Binkis, K.K.) ir Šabanias".

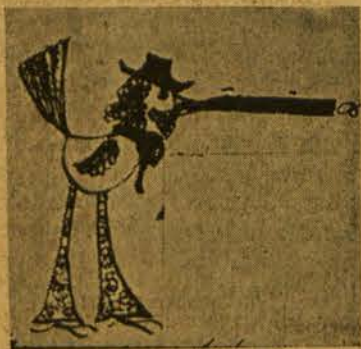
DAINOS IR TRIUMFAS

Lietuvoje 1970 m. įvyks Dainų šventė. Apie ją L. Diržinskaitė, dainų šventės pirmininkė, sako:

"Sudarant lenininės Dainų šventės repertuarą, organizacinio komiteto meno komisija vadovavo visi tuo, kad jis visų pirma, kuomet geriausiai atskleistų šio renginio idėją — leninismo triumfą, parodytų išaugusią, žengiant Lenino nurodytu keliu, mūsų tautos kultūrą, jos pasiekimus per Tarybų valdžios Lietuvoje trisdešimtmetį."

KEISTAS REIKALAS

Chicagoje, karčiamų skaičius pastaraisiais mėnesiais gerokai sumažėjo, tačiau baudų už girtą važiavimą padidėjo: per pirmus šiuo metų mėnesius areštuota net 4,770 asmenų už girtą važiavimą. "Chicago Sun Times" dienraštis klausia, kaip čia išeina, kad karčiamos mažėja, o geriančių daugėja.

ZVIRBLIS IR KALIAUSE

Kviečių lauke bestipysiančia Kaliausė iš m. mesto grįžė Zvirblis klausia:
— Tai stov!
— Stov!
— Gėdini, vadinasi...
Kaliausė žiūrį galvą panarimus...
Paskui gi kad įnirš —
net vėju
jos susivėjęs kuodas sukrutėjo.
Bet nepabūgo Zvirblis ir, arčiau priskridęs, žmė žiūrį dar

— Mieste baisenių už tave mačiau.
Tik jų kalba — kaip mano:
"Čiau! Čiau! Čiau!"
Be to, dar vaikščioti gali josi!
Tačiau užteks čia gerklę ausint —
Čiau!

P. Raščius

ABU TOKIE

Žmona vyrui priekaištingai:
— Prieš du mėnesius laiko prašiau tave įmesti pašto dežutę laiška, kuris ir dabar dar tebėra tavo švarko kišenėje.
— Tai tas pats švarkas, kurio tada neušvirkau, prašydamas įsiūti dvi ištrūkusias sagas, kurios ir šiandien dar neišsūtos.

Rankraščių nesaugo

Daugelis laikraščių rankraščių saugo, arba bent jau nesigiria, kad nesaugo, bet "Karys" yra užrašęs oficialiai, kad rankraščių nesaugo. Na, jei kiti nesaugo tai ką jie ten išsaugos, bet karys tai bent pajėgus apsaugoti.

Piknikus beruošiant

Kadangi dabar daugelis ruošia piknikus, tai mes pasiūdom poeto kvietimu, išspausdintu Naujienų birželio 6 d. nr. Poetas rašo:

Biznieriams bus progos pažinti, iš ko jūs doleriai nuskinti, Kokiom aistrom pirkejas guodžias,

Kur dolerį išleisti ruošias. Ausis čia kviečiam žurnalistų, Kad jie naujienų mums išknistų; Tokių, kur nieks viešai nesako, Redaktoriams griežtai nerašo. Jauniems proga bus pamatyti, Kieno klubai gražiai tašyti, Seni, prailę ir pliki Širdim viens kito bus arti. Turtingiems patariam atvykti, Akis biednesnio pamatyti.

Spygliai ir
Dygliai

Redaguoja dr. S. ALIŪNA.

KAIP RAŠYTI Į LAIKRAŠTĮ

Šiais laikais sunku ką bepamokyti ar kam patarti, juo labiau sunku pamokyti kaip rašyti į laikraštį, kai visi daug didesnius darbus atlieka, pavyzdžiui pasirašinėja ant čekio. Rašymas šiais laikais nebėra toks užburas, krasas, visi rašo, kad net miela, tik skaityk, atsiraites rankovės. Ką čia ir kalbėti, tiesiog nesmažu šiais laikais ką nors mokyti, kai visi išmintingi, bet kadangi visi rašymo rankvedžiai seniai jau išsibaigę ir visi vadovėliai išparduoti, mes čia pateikiame eilę patarimų, kaip rašyti į laikraštį, tiksliau norime pakartoti, ką seniai esame minėję, nes juk jau priaugo naujų spaudos žmonių ir senieji turi savo spaudos žinias pakartoti. Taigi:

Rašydamas laikraščiui mašinėlę, eilutes suspausk taip, kad neįsivertint redaktorius nesurastų jokios vietelės kokiai nors praleistai raidei įspausti.

Naudok toki popierių, kad, jei redaktorius norėtų ką nors pataisyti, jam būtų paliau rašala, arba geriau rašyk ant sviestinio popierio, kad redaktorius jo negalėtų įkirsti nei rašalu nei pieštuku.

Neskaityk savo išspausdinto rašinio ir nežūrėk kaip pataisyta, visada daryk tas pačias klaidas, tai liudys tavo būdo tvirtumą ir pastovumą.

Jei rašai per kalnę, tai redakcijai būtinai atsiskų tą nuoraša, kuris neišskaitomas, o originalą pasilaikyk sau, nes juk niekas negali dalinti kitiems originalų. Rašydamas mašinėlę nesudėk lietuviškų ženklų, tegu redakcija susirinkusi svarsto ar žmogus plovė sieną ar sieną, ar buvo į svečius atėjęs muzikas ar muzikas.

Imk spalvotą popierių, tegu linotipininkui akyse patavaruoja visokie gražumėliai.

Rašyk paprastu pieštuku, jeigu sunku įžiūrėti kas parašyta, nesijaudink, tegu redaktorius ir rinkėjas prisimena vaikystę, kai jie patys pradėjo rašyti pieštuku, o jei sunku išskaityti, tai niekis, tegu palaužo galvas ir atspėja autorius mintį.

Nepalik jokių paraščių, tai tik vaikams privaloma, jei paliksi vietos dar redaktorius sugalvos

Gydytojas patikrines vieną pilielį, klausia:
— Kiek uždirbi?
— Per mėnesį 120 rublių — atsako.

— O tai jums reikia pailsėti ir išvažiuoti kur nors atostogų.
Kitą pacientą apžiūrėjęs gydytojas sužinojo, kad šis uždirba tik 60 rublių, todėl tam pasakė:

— Jūs turite valgyti daugiau vaisių.

Trečiam pacientui, kuris per mėnesį uždirba tik 30 rublių, gydytojas patarė:

— Žinote, jums daugiausia padės grynas oras, todėl stenkitės gauti daugiau oro ir būsite sveikas.

Biržuose, ir Pasvalyje mūsų visados laukia nuostabus to krašto alus... Žmonės sako, tai irgi stimuliuoja kūrybą.

Gerai kad abiejų jubiliatų neuztkito ten neseniai besilankiusi dr. O. Vaškevičiūtė, ten vietoj a-laus būtų įpylus Alvdinės.

Todėl noretūsi nuosirdžiausiai palinkėti brangiam jubiliatui daugiau laisvo laiko kūrybai, šviesių įkvėpimo valandų, puikios kūrybinės sėkmės! Ir neužmirškim, mielas Povilai, kad ir

Redaguoja dr. S. ALIŪNA.

Daugelis šiais laikais išgarbintų turi karūnas, o neturi galvų, apie ką Ant. Gustaitis eiluoja.

Ir galvų galva didžioji,
Lyg sprogdinama minčių.
Kartais ima — išaižioja,
Pasistiebus ant pečių,

Ir tada pro juodą skylę
Regim nuostaboj nutilę,
Kad mūs garbinta klupčia
Iškili galva tuščia.

Spaudos apžiūrinėjimas

Narsumas prie Usuri upės

Kas buvo narsesni prie Usuri upės, sprendžia Toronto dienraštis "Daily Star" kolumnistas Gary Lautens birželio 19 d. laidoj.

Šio kolumnisto teigimu, viena iš didžiausių kovų šaltajam karui įvykusi prieš keletą mėnesių ant kinų-rusų rubežiaus.

Esą, visas dalinis geriausių Mao karių atmaršęs ryškion viešumon prieš rusų karius, karriškai apsisukęs užpakaliais į rusus, pagal bendrą komandą kariviai žemyn rubeidę kelnes ir pradėję rodyti nuogas sėdynes ir rusiškus savo "kameradus".

Taigi, įvykis — esąs vertas ypatingo dėmesio gal ir todėl, kad jam nėra niekur ir niekad būvę panašaus precedento. Ant jokio kito rubežiaus ir niekad taip nesą įvykę. Todėl, girdi, ir susiorientuok rusams ką daryti, kaip į tai reaguoti?

Didžiai kinų laimei, rusai nepuolė į paniką ir neregavę į šitokią įžaidžiantį gestą ginklų ugnimi, kuri, ko gero, girdi, galėjusi įžiebtį ir III-čiąjį Pasaulinį karą. Rusai vietoj visokių kitų ginklų, greitai susigrėbė Mao portretus ir atsukę juos kinų užpakalių kryptimi. Kinams įspūdis, girdi, būvęs tikrai pritenkiantis. Jų "numylėtasis" lyderis — Mao būvęs pastatytas prieš labai nepavydėtiną sceną. Kinai greitai užsitraukę kelnes ir pabėgę. Mūšis būvęs pralaimėtas. Smegenų jėga, kaip ir daugeliu atvejų, nugalėjusi sėdynių jėgą.

Gary Lautens pamini, kad po kurio laiko, per radiją ir spaudoje, būvę pranešta, kad Sovietų kariškiai būvę apdovanoti medaliais už narsumą. Apdovanojimo akte, G. Lautens manymu, galėję būti įrašyta, kad ir šitokie žodžiai: "Vieną popietį, ankstyva

šių metų pavasarį, draugas Leonov ir jo draugai karininkai bei eiliniai kariai patruliuavę pagal rusų-kinų pasienį. Ir tenai, girdi, jie, tiesiog, pasijutę apsupti visos masės kinietišku užpakaliu. Akivaizdoje šitokios neišprovokutos atakos, kurią įvykdė Pekino jėgos, draugas Leonov nepuolė į paniką ir šovė pilnu greičiu pirmyn. Vietoj panikos so vietų kariai perėję į kontro ataką. Ginkluoti Mao portretų amunicija, jie privertę kiniečius bėgti iš fronto, nespėjusius nei kelnų užsitraukti. Tai buvusi itin graži Sovietų pergalė. Už šitą narsumą draugas Leonovas ir būvęs apdovanotas "Raudonosios žvaigždės" ordinu, o kitų dauguma karių — medaliais. Taigi, rusai, esą, pirmąją rusų-kiniečių fronto...

Paruošė Pr. A.

Laumingos gražuolės išeina su knygomis iš mokyklų.

PAVASARIS MOLETOSE

— Iš ko galima spręsti, kad jau galutinai atėjo pavasaris?
— klausia meteorologinės tarnybos darbuotojas R. G. iš Molėtų.

— Iš to, kad rajono parduvėje atsirado žieminių kepurų ir veltinių.

"Šluota"

KIAULIŲ KALTYBĖ

"Valstiečių laikraštis" idėjo birželio 7 d. laidoj šį linksmą aprašymą apie kaulių kaltybę. Straipsnyje rašoma:

"Na, ir bėda turi Mažeikių rajono Renavos tarybinis ūkis. Visi kaulės kaip kaulės, o jų — tikros išsigimėlės. Kai vyr. zootechnikė A. Šimkienė ir vet. gydytojas A. Pundzius subalansavo praėjusių metų rezultatus, visi nustebė:

— Še, kad nori. Pernai pas mus nukratė kojeles net 230 paršelių. Tikri dyvai: kas penktą meitilę biesas ant nugaros nuėnė.

Ukio vadovai kraipė galvas. Ir ko tom kaulėm pas juos trūksa. Matyti, jau tokia netikus veislė.

Spręskite patys. Daugeliui paršavedžių nustatoma speciali dieta, idant jos mažiau būtų, ne-nutuktų ir daugiau apie savo par-

Tikrai nuostabūs malonumai kaulėms.

Svarbiausi pasaulyje žodžiai

Septyni pasaulyje svarbiausi žodžiai: "Padariau klaidą ir už ją labai gailiuosi".

Šeši pasaulyje svarbiausi žodžiai: "Šiandien atlikai tikrai labai gerą darbą."

Penki pasaulyje svarbiausi žodžiai: "Ir kokia yra tamstos nuomonė?"

Keturi pasaulyje svarbiausi žodžiai: "Kuo galiu tamstai padėti?"

Trys pasaulyje svarbiausi žodžiai: "Tamsta labai įvertinu."

Du pasaulyje svarbiausi žodžiai: "Ačiū jums."

Pirmasis pasaulyje svarbiausias žodis: "Aš."

Kaip kalbėjo lietuviai

Dr. Albertas Gerutis aiškiai įrodė, kad nepriklausomos Lietuvos laikais lietuviai kalbėjo visiškai. Jis rašo: "The recognition of Vilnius (laikas nepažymėtas) as part of the Polish Church Province caused a storm, and many Lithuanian voices were heard crying 'Los von Rom!'..." "Lithuania 700 Years", 218 psl.

SPYGLININKAI GUODŽIASI

— Taurus pilietis K. V. atsiuntė laišką, pavadintą "Senas kareivis Matutis II-sis", kurio dalį spausdiname. Laiške rašoma:

"Birželio 6 d. "Naujienose" Nr. 130 rašo V. Šilgalis, kad iš pat mažens norėdavęs būti kareiviu ir girdėjęs, kad pilnanagių ir kariuomenę neima, labai jaudinosi. Kuomet prajojantis į manervus dragūnų pulkas sustojo poilsui, šis narsus vienuolikmetis paklausęs karių, ar jis galėsias tarnauti, ir gavęs teigiamą atsakymą labai apsidžiaugė. Taigi toj armijoje ir bandė tarnauti, gi prabėgus daugelį metų tas senas kareivis Matutis II-sis bus atėjęs į formą su savo krepšuku ir skelbia karą frontininkams, ir tiems bendruomenininkams, kurie išdrįstų paklusti daugumos nuosprendžiams. Ir čia ponai frontininkai ir bendruomenininkai laikykites, arba nusilenkite senam kareivui Matutui II, nes jis taip suvyrįs savo krepšuką, tai nei jūsų inžinieriški apskaičiavimai, nei mediciniški peiliukai neišgelbės ir teks sutrūnėti užraukta maišelyje. Ir kas dar gali netikėti, kad istorija nesikartoja."

Ogis penketa pėdų, iš to atkankite keletą colių šukuosenos.

— Bendrai, pavasaris šmet — tegu jį velniai! Nuo balandžio vidurio — lietūs, lietūs, lietūs...
Alf. Nakas

KOMUNISTISKOS VIENYBĖS
GELBĖJIMAS

Žūsta komunistų vienybė!
Žūsta Maskvos viršenybė!
Gauja Maskvinė, labai nusiminė.
Kaip viltį paskutinę prisiminė,
kad Nikitos nieks nenulaukė,
Nikita komunizmą išgelbės!
konferenciją sutvarkyt sugebės,
Nikita labai nūro,
(tikriausiai pažeminimo neužmiršo)
ir negirdėtų būdu
Partiją plūdo:

— Pradedant karą, pažūrėti dera tikrovei į akis.
Kiekvienas pamatys, mūsų ūkis sugriuvęs, režimas supuvęs, pramonė gamina broką, propaganda kelia juoką.

Atvirai pasakykit, ar iš jūs kas dar tikit kad mūs komunizmas ne kapitalizmas, ar mūs biurokratija ne aristokratija?

Kapitalistai tik tarpų savę žėdas, su mūs komunizmu nėra jokios bėdos. Gamyboje mes pilniausi impotentai, kapitalistams jokie konkurentai.

Komunizmas visai supuvęs seniai būtų žuvęs, jei kapitalistai neglobotų, nešelpų, nesaugotų.

Milijonai pavergtų tik karo ir laukia, žmonija komunistam prakeikimą šaukia, karas viską sukratys, komunizmą ištaškys.

Jei norim pratęst savo socią egzistenciją, mums lieka tik koeگزistencija.

Čia nervai N. G. B. nebeišlaikė; konferenciją išvaikė, Nikitą pagavo, apausavo, bet nelikvidavo. nes Nikita, kaip jam buvo įsakyta, gerai įvykdė užduotį savo, nors partiją, kaip ir Staliną nuvalnikavo, bet drąsiai atskleidęs nuogą tikrovę, išgašdino karingųjų gaujų srovę, girtu žėžuviu taip mikliai pynė, koeگزistenciją pilniausiai apgynė, sutvirtino komunistų vienybę, Maskvos viršenybę.

(P. S.)